פוּלע טאַבעלע פון די געווינסען (זעה 2-טע זייט)

Lodzer Tageblat № 213 — Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem — פריין 10 גראשען

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

23-טער יאהרגאַנג | 11 września 1930 r. | דאָנערשטאָג, י"ח אלול פ' תבוא תר"צ | רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

דינסטאָג 3 א זייגער ביינאַכט

אַרעסטירט 30 געוועזענע דעפּוטאַטען

פון „צענטראַלעוו, ענדעציע און אוקראַינער

אַלע אַרעסטירטע האָט מען אָפּגעפיהרט אין דער פעסטונג פון ברעסט ביים בוג

פּראָטעסט פון וואַרשאַווער אַדוואָקאַטען-ראַט. — אַדוואָקאַטען-דעלעגאַציע ביים יוסטיץ-מיניסטער האָט געפאָדערט די אַרעסטירטע צו בעפרייען

אונגעהויערער רושם אין וואַרשא און אין גאַנץ

וואַרשא, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דינסטאָג ביינאַכט האָבען זיך אין די פּאָליטישע קרייזען פערשפּרייט קלאָנגען, אַז די רעגירונג גרייט זיך צו זעהר ערנסטע שריט. מען האָט זיך דערום געריכט, אַז עס וועלען אַרויס אַ רייה דעקרעטען. דערווייל איז אָבער געשעהן גאָר עפּעס אַנדערש.

זייגער 3 פאַרטאָגס זענען לויט אַ בעפעהל פון דער זיכערהייטס-מאַכט אַרעסטירט געוואָרען אַ רייה געוועזענע דעפּוטאַטען, סיי אין וואַרשאָ און סיי אויף דער פּראָווינץ.

עס זענען אַרעסטירט געוואָרען נישט נאָר פיהרער פון „צענטראַלעוו", נאָר אויך אַ פיהרער פון די „ענדעקעס" און אייניגע אוקראַינישע דעפּוטאַטען פון „אונדאָ".

אין וואַרשאָ זענען אַרעסטירט געוואָרען פון „פ. פ. ס." ד"ר הערמאַן לי-בערמאַן, ד"ר אַדאַם פּראַגער, נאָרבערט באַרלעצקי און סטאַניסלאַוו דובאָס.

פון „נ. פ. ר." — דער געוועזענער דעפּוטאַט צום צווייטען סיים קאַראָל פּאָפּיעל, פון וויזוואָלעניע: ד"ר יוזעף פּוטעק און קאַזימיערוש באַגינסקי, און פון די ענדעקעס אַלעקסאַנדער דעמבסקי.

אויסער דעם זענען אַרעסטירט געוואָרען הינטער קראַקאַ: ווינצענטי וויטאָס (פיהרער פון „פּיאַסט"), און אין וואַרשא ד"ר קיערניק (אָרגאַניזאַטאָר פון קראַקאַווער קאָנגרעס), מאַסטעק און טשאָלקאָש (פ. פ. ס.)

אין ביאַליסטאָק איז אַרעסטירט געוואָרען דער געוועזענער דעפּוטאַט פון דער פּוילערים-פּאַרטיי אַדאָלף סאָוויצקי. אין ראַדאָם איז אַרעסטירט דער געוועזענער דעפּוטאַט פון ב. ב. באַטשמאַגאַ; אין לעמבערג — די געוועזענע דעפּוטאַטען צעלעוויטש, פּאַליוו, איוואַן לעשטשינסקי (אוקראַינע) און אסיף קאַהוט אוקראַינישע סאָציאַל ראַדיקאַלע פּאַרטיי.

סך הכל זענען אַרעסטירט געוואָרען 18 געוועזענע דעפּוטאַטען: אין וואַרשאַ 9, אין קראַקאַ 3, אין לעמבערג 4 איינער אין ביאַליסטאָק און איינער אין ראַדאָם.

וויטאָס איז אַרעסטירט געוואָרען אויף דער באַהן-סטאַציע אין פּאַדגורזשע, בעת ער איז אויסגעשטיגען פון צוג. באַרליצקי, באַגינסקי און פּוטעק זענען אַרעסטירט געוואָרען אין סיים-האָטעל.

די גענוי. דעפּוטאַטען, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אין וואַרשאַ זענען אָפּגעפיהרט געוואָרען און דער פּעסטונג קען ברוסק אויבערן בוג. זיי זענען אָפּגעפאָהרען אונטער אַ שטאַרקער פּאָליציאַנישער שמירה מיט'ן צוג, וואָס נעהם אָפּ פון וואַרשאַ 6 פריה. די אַרעסטען דער אויפרוף פון צענטראַלעוו. וועגען די אַרעסטען ווערט און אויפרוף גאָרנישט געדרעט.

איז 10 מינוט...

געוו. דעפּוטאַט לובערמאַן און אַרעס-טירט געוואָרען און דער אייגענער וואָי-נונג. פּאָליציי האָט אויהם אַרקלערט, אַז ער האָט נאָר 10 מינוט צייט זיך אָנ-צוטון.

דערויף האָט לובערמאַן געפרעגט: — און וואָס וועט זיין, אַז איך וועל זיך אָנטון 11 מינוט?...

— דאָס וועט אויהר שוין זעהן, וואָס עס וועט זיין.

צאָהל אַרעסטירטע געוואַקסען אויף 30

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) די צאָהל אַרעסטירטע געוועזענע דעפּוטאַטען דערגרויסט שוין ביז 30. צוזאַמען אַרעסטירט זענען נאָך אַדעם מורט געוואָרען געוו. דעפּוטאַט וואַנאַ פון דער פּויערים-פּאַרטיי, קוטשינסקי פון פ.פ.ס. און מאַריאַן סוידאַ פון די ענדעקעס. דער לעצטער איז אַרעסטירט געוואָרען אין פּויזען.

לויט'ן אַרט. 100 פון שטראַף-קאַדעקס

וואַרשאַ, (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי מען גיט איבער פון מאַסגעבענדע קוועלען, זענען די געוועזענע דעפּוטאַטען אַרעסטירט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קראַקאָווער קאָנגרעס פון „צענטראַלעוו" און די בעשלוס פון דעם זעלבען קאָנגרעס, וואָס זענען געווענדעט געגען מלוכה-פּרעזידענט, ווי אויך צוליב די פאַרשטעהענדע אַרויסטריטען דעם קומענדיגען זונטאָג, וואָס בעדראָהען די זיכערקייט אין גאַנצקייט פון דער מלוכה.

די אַרעסטען זאָל די פּראָקוראַטור האָבען פעראָרדענט אויפ'ן יסוד פון אַרט. 100 פון שטראַף-קאָדעקס, וואָס רעדט וועגען בעוואָפענטע אַרויסטריטען געגען דער עקזעסטירענדער אָרדנונג אין דער מלוכה.

האַלב אָפיציעלער קאָמוניקאַט וועגען די אַרעסטען

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הינט אין אָוונד און אַרשינען אַ האַלב-אָפיציעלער קאָמוניקאַט וועגען די אַרעסטען פון די געוו. דעפּוטאַטען.

אין קאָמוניקאַט ווערט געזאָגט, אַז פאַר'ן שלוסען די סיים-סעסיע האָט די מאַכט זיך געוואָרפן צום סיים ווענען אַרויסגעבען אַ רייה דעפּוטאַטען פון די אָפּאָזיציע-פּיהרער האָבען אין וואַרשאַ געמאַכט אַ גרויסען רושם.

קיין בריסק זענען תיכף אַרויסגעפאָהרען אַ שטאָם פון פ.פ.ס.'ישע דעפּוטאַטען, כדי זיך צו פערשענדיגען מיט די אַרעסטירטע. אין וואַרשאַ ווערט דאָס נאָר אַ שמאַרקער פּאָליציאַנישער שמירה מיט'ן צוג, וואָס נעהם אָפּ פון וואַרשאַ 6 פריה. די אַרעסטען געשען. דעפּוטאַט לובערמאַן און אַרעס-טירט געוואָרען אין דער אייגענער וואָי-נונג. פּאָליציי האָט אויהם אַרקלערט, אַז ער האָט נאָר 10 מינוט צייט זיך אָנ-צוטון.

אַרעסטירט געוואָרען אויף 30

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער בעפעהל אַרעס-טירען די געוועזענע דעפּוטאַטען האָט אַרויסגעגעבען דער אונטערגרונט שוין ביז 30. צוזאַמען אַרעסטירט זענען נאָך אַדעם מורט געוואָרען געוו. דעפּוטאַט וואַנאַ פון דער פּויערים-פּאַרטיי, קוטשינסקי פון פ.פ.ס. און מאַריאַן סוידאַ פון די ענדעקעס. דער לעצטער איז אַרעסטירט געוואָרען אין פּויזען.

פ. פ. ס.-שע אינטערפּעלאַציע איז וואַרשאַווער שטאָט-ראַט

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הינט אין פאַרגעקומען אַ זיצונג פון וואַרשאַווער שטאָט-ראַט. די פ.פ.ס. האָבען אַרייגעגעבען אַ אינטערפּעלאַציע און אַ פּראָטעסט געגען די אַרעסטען פון די געוו. דעפּוטאַטען. דער שטאָט-ראַט האָט אויסגעוועהלט אַ קומיסיע פון 4 מיטגלידער פון שטאָט-ראַט און דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע און זיזערע פערטרעטער. פון יודען און אויסגעוועהלט געוואָרען דער וויצע-פּרעזידענט מירזיצי מוזעל, אַלס שטעל-פערטרעטער ראַטס. אַלטער.

איוף דער זעלבער זיצונג זענען אויך אויסגעוועהלט געוואָרען 4 מיטגלידער פון שטאָט-ראַט און דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע און זיזערע פערטרעטער. פון יודען און אויסגעוועהלט געוואָרען דער וויצע-פּרעזידענט מירזיצי מוזעל, אַלס שטעל-פערטרעטער ראַטס. אַלטער.

דער רושם אין גאַנץ

גאַנץ, (ספּעצ. צום „לאָדז. טאָג".) די אַרעסטען אין וואַרשאָ זענען דאָ הייגט געווען דאָס געשפּרעך פון טאָג. אין די פּאָליטישע קרייזען האָט מען זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט די געשעהענישען אין וואַרשאָ.

פּראָטעסט פון אַדוואָקאַטען-ראַט

וואַרשאַ. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער אַדוואָקאַטען-ראַט האָט הינט אויף זיין ספּעציעל-אָפּגעהאַלטענער זיצונג אָנגענומען אַ פּראָטעסט רעזאָליציע געגען אַרעסט פון די אַדוואָ-קאַטען לובערמאַן, קערנוק און פּראַגער. שפּעטער איז אַ דעלעגאַציע פון אַדוואָ-קאַטען-ראַט אויף צום מיניסטער צאַר אין א.הם אויבערגעגעבען דעם פּראָ-טעסט.

מיניסטער צאַר האָט געענטפערט דער דעלעגאַציע, אַז דער פּראָטעסט איז נאָך פרי'הצייטיג, ווייל די אַדמיניסטראַציע מאַכט האָט אַרעסטירט ווען אויף וועל כען עס איז פאַרהאַן אַ חשד, אַז ער איז בעגאַנגען אַ קרימינעלען פערברעכען.

די דעלעגאַציע האָט דערויף געענט-פערט, אַז עס זענען גישט אָפּגעהיטען געוואָרען דערבי די פאַרשריפטען פון דער קרימינעלער פּראָקוראַטור.

פּראָטעסט מיטינג געגען די אַרעס-טען איז קראַקאַ

קראַקאַ (טעלעפאָניש צום לאָדז. טאָג.) הייגט איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג פון צענטראַלעוו אויף וועלכער עס איז פּראָטעסטירט געוואָרען געגען די אַרעסטען פון די צענטראַלעוו-פיהרער און געגען די רעוויזיאָניסטישע פונות פון דייטשלאַנד.

כאַנפיסקירט דעם „קוריער וואַרשאַווסקי"

וואַרשאַ (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרעסט פון די געוועזענע דעפּוטאַטען, אין קאָנפיסקירט געוואָרען דער הייגטיגער „קוריער וואַרשאַווסקי", פאַר אָפּדרוקען גושט-ריכטיגע אינפאָרמאַציעס וועגען די אַרעסטען.

BAYER ASPIRIN TABLETKI

Środek tak wspaniale uśmierzający bóle, jest często przedmiotem podrabiania. Dlatego też przy bólu głowy i zębów, przeziębieniu, reumatyzmie, należy przyjmować tylko tabletki, które jak i opakowanie opatrzone są znakiem BAYER.

ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINA!

מיר דריקען דערמיט אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל אונזער ליעבע ערציהערין און לייטערין פרל' ח. רובין צוליב'ן טויט פון איהר ליעבען

פאַטער נ"ע

שילערינס

פון VII קל. „בית יעקב" שולע.

יין כשר !!!

ווער עס וויל זיך איבערצייגען, אַז ווייַן דאַרף זיין גוט. כאַטש עס קאָסט ביליג עמפּעהלען מיר פון דער נייער ערעפענטער ווייַן און מעהד-פאַבריק

אַ פלאַש פון אַ 1/4 ליטער זעהר גוטען ראָדזינען ווייַן

צו פאַבריקס-פּרייזען

נאָר 65 גראַשען.

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג' פּובליקום אין ראַיאָן גרינער מאַרק און שייבלער'ס מאַרק בעקומט מען דעם אויבענדערמאָהנטען 1/4 ליטער גוטען ראָדזינען ווייַן צום פּרייז 65 גראָשן אַ פלאַש ווי אויך אַלע אַנ-דערע סאָרטען ווייַנען צו פאַבריקס-פּרייזען אין די ווייַן-געשעפטען: 1) פ. ליפּעל, גרינער מאַרק 8. 2) ח. בלאָנקערט, גלובנא 69.

מיט אַכטונג

ווייַן און מעהד-פאַבריק „פּראָגרעס"

2 אַלטער מאַרק 2

בעמערקונג: ס'ווערט געבעטען אויפמערקזאַם צו זיין אויפ'ן שטעמפּעל „פּראָגרעס", לאָדז.

עס ווערט געזוכט

אַ וואוינונג

פון 2 שטובען מיט קוך מיט אַלע בעקוועמליכקייטן

צו ערפאַהרען אין רעדאַקציע.

Z prawami gimnazjów państwowych

GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE MĘSKIE

I. KACENELSONA

Cegielniana 28, tel. 151-79

אין אונזער ערשטער העברעאיש-פּוילישער פּרעפּעל-שולע (גן-ילדים) ווערען אָנגענומען מען קינדער אין עלטער פון 4 יאָר. (די שפּילען און אַרבייטן פון די פּרעפּעל-קינדער קומען פאָר, ביי שענע וועטערען אונטער ען פרייען הימעל.) אין די פאַראַלעלע אנפאַנגס-קלאַסען ווערן אָנגענומען קינדער פון 6 י. אן.

מיט אָנמעלדונגען טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 פאַרמיטאָג און פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג

די דירעקציע.

אויפאַדערונג

דערמיט פאָדער איך אויף די ה"ה קאַדזו איוו גבריאל וועלנער, נאַווראַט 36 צוריקצוגעבען מיר אין משך פון 48 שעה דאָס גאַרן, וועלכע זיי האָבען פון מיר גענומען צו צווירנען נאָך אין חודש אַפּריל ה. י. און זיי האָבען עס שפּעטער פערקויפט. אין פאַל ווען זיי וועלען מיר דאָס גאַרן אָדער געלד נישט צוריקגעבען אין משך פון דער אויבענדערמאָנ-טער צייט, בין איך נישט פעראַנטוואָרטליך פאַר די ווייטערדיגע קאָנסעקווענצען און נעם פון זיך אַראָפּ יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט. מיט אַכטונג

יוסף דאַבּרעצקי, זשעראָמסקיעגאָ 54

אַ טיץ ראש-השנה קאַרטען

נאָר 60 גראַשען

מיט דעם אייגענעם נאָמען — דער שענסטער אויסוואַהל ביי מ. אַרבאַד, פּיעטריקאָווער 34, אין הויף, אין דרוקעריי און סטעמפּעל-פאַבריק.

שפּולערינס

צו קראַפט-שפּול-מאַשינען

ווערען פון זאָפּאָרט געזוכט. פּאָמאָרסקאַ 43, אין דער ניי-גאַרן-פאַבריק. 4660

אונטערהאַנדלונגען וועגען אַלגעמיינעם יוד. בלאָק

רעגירונג בעשטימט 15 מיליאָן זלאָטיס פאַר אַרבייטסלאָזע

אונטערהאַנדלונגען וועגען אַלגעמיינע יוד. בלאָק

וואַרשא. (טעלעפאָנישׁ פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פאַרבשטיין האָט הײַנט אין זײַן פון בעשלים פון „מזרחי" אָנגעגעבן אונטערהאַנדלונגען מיט די פאַרשטעהער פון פאַרשידענע רובמוגגען וועגן אַ נומען וועג.

בעראַטונג פון דער „אגודה"

וואַרשא. (טעלעפאָנישׁ פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דײַנט אין פאַרגעקומען אַ בעראַטונג פון דער „אגודה" וועגן שאַפן אַ אַלגעמיין יודישן וואָהלבלאָק.

לעמבערג. (טעלעפאָנישׁ צום „לאָדער מאָגעבלאַט") הײַנט אין דאָ וועגן שאַפן אַ אַלגעמיין יודישן וואָהלבלאָק. לעת עתה ווערן געפֿונדערט פּרעזידיום שטעלן. ווי פאַרבשטיין פאָרזיצער, זאָגן די אונטערהאַנדלונגען אויף אַ נומען וועג.

וועגן אַ אַלגעמיין יוד. בלאָק

פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמלונג פון דער „אגודה". עס אין בײַשלאָסן געוואָרן צו געהן אין אַ מעכנישן בלאָק מיט אַלע יודישע גרופּן און בשום אופן נישט צו גאָהן אין קיין מינדערהײַטס־בלאָק.

א״י פאַרשטעהער אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער געזונדהײַטס־קאָנפערענץ

ירושלים. (יטא) דאָס בריטישע קאָלאָניאַל־אַמט האָט בעשטימט דעם ירעקטאָר פון געזונדהײַטס־דעפּאַרטמענט אין א״י, ה׳ העראָן, אַלס פאַרשטעהער פון די בריטישע קאָלאָניעס אויף דער זיצונג פון אונטערנאַציאָנאַלען געזונדהײַטס־קאָמיטעט, וואָס וועט פאָרקומען אין אָקטאָבער ה. י. אין פאַרין.

אײַנצעלהײַטן, ווי אַזוי די אָפּאָזיציע־פירער זענען אַרעסטירט געוואָרן

וואַרשא. (טעלעפאָנישׁ פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי מען נוט אויבן, אין דער אַרעסט פון אונגעדעמאָנסטרירטן פון דער אָפּאָזיציע פאָרגעקומען בײַ אַ וועדערשטאַנד מצד די אַרסמורטע. גענוי. דעפּוטאַט פּאַרלינסקי, וואָס אין אַרעסטירט געוואָרן אין סיום־האָמעל, האָט געהערט קלאָפּן בײַ אים אין טור אין עגנומען רופן נאָך הילף, שרײַענדיג, אַז פאַנדרומען זענען אים בעפאַלן. אויף די הילפס־רופן אין אָנגעקומען די מאַרשאַלק־וואַך, אָבער אַנשטאָט זי אין אַרײַן אין שטוב פּאָליציי.

געוו. דעפּוטאַט אַלעקסאַנדער דעמבסקי האָט געשטעלט אַ וועדערשטאַנד און ער אין, ווי עס שרײַבט דער „פּשעגל. וויעטש." אַרעסטירט געוואָרן מיט געוואַלט.

דאָס זעלבע אין געשעהן מיט געוו. רעפּ קערנוס. וועלכער האָט ער־קלערט, אַז ער אין פראַנק און האָט 38 גראַד הײַץ. דער פּאָליציי־קאָמיסאַר האָט דאַן געהײַסן דער צוזוי־פּערזאָן, וואָס האָט אים אַסמיסטירט, ער זאָל קערנוס׳ן אומשרוכן. דערויף האָט דער האָמיסאַר ערקלערט:

— דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט אַז אויהר זײַט פעהיג צו מאַכן אַ רײַזע.

די אַרעסטירטע האָט מען פאַרגעלײַטיגט ווי זאָלען מיטגעהײַסן וואַרטן פאַר פעגס.

אין די אַרוואָקאַטן־קרײַזען אַרעסטירט מען, אַז אַ־רו לובערמאַן אַלס פּראָקוראָר פון מלוכה־טריבונאַל, און לויס׳ן געזעץ ווײַטער אויבערהיליך, ניט קוקענדיג דערויף, וואָס דער סיום פון פונאַטאַרגעלאַזע געשאָרן.

15 מיליאָן זל. פאַר אַרבייטסלאָזע

וואַרשא. (טעלעפאָנישׁ פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הײַנט 5.30 נאָכמיטאָג אין פאַרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטאָרן־ראַט בעשלאָסן צו בעשטימען 15 מיליאָן זל. פאַר די אַרבייטסלאָזע.

געשטאָרבען די פרוי פון ד״ר הערצל

ווי ען, (ספּעצ. צום „לאָדז. טאָג.") דאָ איז הײַנט געשטאָרבען די פרוי פון ד״ר הערצל.

געוואַלט „אַריינלעגען" יענעם און אַליין אַריינגעפאַלען

(§) מיר האָבן שוין געשריבן, אַז דאָס מ.לוטערישע קרײַז־גערעכט האָט דעם 8. אויגוסט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגן זעלנער אהרן גאָלדבערג, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרן דערפאַר, וואָס ער האָט געזאָלט דערצעהלן, אַז דער סערזשאַנט לוקאַשעוויטש האָט פון אים גענומען 100 זל. פאַר אויבערטראָגן אים אין אַ׳אַנדער דינסט אין ערפון האָבן זיך דערוואוסט אַלע זעלנער פון שוואַדראָן דורך די שערגאָוועצע קלוגזינגער, שטאָן אין פײַן. די אויספאָרשונג האָט טאַקע בעוויזן, אַז די 3 שעדרעגאָוועצע האָבן פערשפּרייט די קלאַנען. ווען מען האָט זיי געגומען אויפ׳ן פערהער, האָבן זיי ערקלערט, אַז אהרן גאָלדבערג אַליין האָט עס זיי דערצעהלט. גאָלדבערג האָט זיך דערין נישט מורח געווען.

אין גערעכט האָבן קלוגזינגער, פון אין שטאָן אויפרעגן׳חזר׳ט זיין ערשטע טענה דער פּראָצעס אין אָפּגעלעגט געוואָרן.

נעלמען אין דער פּראָצעס פאַרגעקומען אַ צווייטען מאָל. קאַפּיטאַן בוליוק האָט אויבערגעגעבן, אַז קלוגזינגער, שטאָן אין פון זעגן געווען די ערגסטע זעלנער. שטענדיג האָבן זיי זיך נעמאַכט קראַנק אין גאָרנישט געוואָלט טון. דער אייגנטלעכער מעגש, וועלכער האָט זיי געהאַלטן אין צוים, אין געווען דער סערזשאַנט לוקאַשעוויטש, וועלכן זיי האָבן פון ווערן דורך אויסרעדן אויף אים פל דבר אסור.

גאָלדבערג אין דערום בעפרײַט געוואָרן פון שטראָף אין קלוגזינגער, פון אין שטאָן ווערן צוגעצויגן צו פערגאַנטוואָרטלעכקייט.

ווי אַ טיכטיגע אינקאַסענטקע

פאַר אַ גרעסערער געזעלשאַפטליכער אינסטיטוציע

הערץ געזוכט

אָפּערטען פאַר ק. אָבצוגעבען אין דער אַדמיניסטראַציע.

פּוילישער גענעראַל־קאָנסול אין לייפּציג וועגען ביירוטער פאַל

בערלין. (יטא) די יודישע שלעזראַפּען־אַגענטור האָט מיט אַ גוטוסער צייט צוריק מודיעשטיילט, אַז די בעערשע רעגירונג האָט אָפּגעזאָגט צו ערלייען יודישע סוחרים פון פּוילען פלעצער אויפ׳ן ביירוטער יאָהר־מאַרק, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זיי האָבן שוין ווי צעהנדלונגען אָהרען זיך בעשטיגונג און מאַרק אין ביירוט און האָבן דאָרט אַ שפּנדיגען קרײַז קונים. אויף אַנאַנטשרוגען פון פּוילישען נעגעראַל־קאָנסול און לייפּציג האָט דאַן די בעשרישע רעגירונג געגענשפּאַרט, אַז דער רעטשער בונדער מוז ווערען פּרוווילעגירט לגבי דעם אויסלענדער. אויף אַנאָנגעגען פון דעם „אגודעלומישען פאַכוילען־פּלאַץ" האָט דער פּוילישער גענעראַל־קאָנסול אין לייפּציג בעשטעטיגט די ידיעה פון דער „יטא" און האָט מיטגעטיילט, אַז אינגעגעזעהרים, וואָס זיי

וויכטיג פאַר דער יוד. בעפעלקערונג

פון דרום־דיגען טייל פון אונזער שטאָט (שייבלערס ראַיאָן) וואו עס האָט זיך געעפענט אַ׳אָפּטיילונג

קאַצענעלזאָנס גן־ילדים

(פרעבעל אַנשטאַלט) אין אַ מאָדערנער 7־קלאַסיגער שול מיט אַ רעגירונגס־פּראָג, וואָס נעמט אויך אַריין אַ גרויסער מאָס העברעאישע לימודים אין רעליגיע. — קינדער (פון 4 יאָהר אין פרעבעל־שולע און פון 6 יאָהר אין שולע) ווערען אײַנגעשרײַבען יעדען טאָג פון 10—1 פאַרם. אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע

קילינסקיעגאָ 120

Kilińskiego 120

Kilińskiego 120

מאַרגען פרייטאָג אין לאָדזער טאָגעבלאַט

וועלען געדרוקט זײַן, חוץ דעם רײַכען אינפאָרמאַציאָנס־מאַטעריאַל אין פּאָליטישע אינערלעכע בערזיכטן־אַרײַנ אַקטועלע זעהר אינטערעסאַנטע אַרטיקלען, אַז פון אויבערגעגעבן פון דיגנגען אין פעלדערטע שריפטשטעלער. צווישען אַנדערן פון:

ד״ר יהושע טהאָן, י. קאַצענעלסאָן, י.ד. בערקאָוויטש, ב. עפּעלבוים, א. גלאַנץ

אין נאָך פיל אַנדערע.

גלענצענדע אַקטועלע פּאָליטישע סאַטירע „כ׳געה אין יושב בסתר", דערצעלט פון אַ יוד, וואָס האָט אַ שכן אַ דעפּוטאַט פון י. אַבערזשאַנעק

12 זייטען גרויסן פאָרמאַט

15 אַרטיקלען אין בעשרײַבונגען

אין קאָסט נאָר **25 גראָשן**

פּולע טאַבעלע פון די געוווינסען / 5־טע קלאַס — 2־טער טאָג פון דער ציהונג

נעכטען איז צווייטען טאָג פון דער ציהונג פון דער 21. טלוכה־לאָטעריע. זענען געפאַלען די הויפּט־געוווינסען אויף פאָלגענדע נומערען:

Zł. 15000 n-ry: 46100 82158.
Zł. 10000 nr. 131194.
Zł. 5000 n-ry: 33042 36414 70090 96697 99496 153518.
Zł. 3000 n-ry: 135905 162944
Zł. 2000 n-ry: 4370 123459 189446
Zł. 1000 n-ry: 29326 34391 44113 63290 82678 83685 88793 112819 166830 168440 168696 172477.
Zł. 600 n-ry: 2670 13292 18776 20644 27219 30607 67563 78593 83969 90826 93459 96420 105976 113615 120068 138157 153989 155872 165392 179261 182368 183828 184631 186968 187117 195113 196236 197252.
Zł. 500 n-ry: 582 6284 8939 10677 13394 14140 14556 15315 18758 19743 24148 35762 36120 37953 39373 39971 46356 46516 47366 47390 48040 48994 50854 51126 51467 57137 59571 60396 61331 66542 68974 74955 75843 78922 81186 81492 89482 93212 97541 98212 102462 105410 106534 106763 114195 114320 119963 123133 128263 133841 140985 145004 147524 151395 152883 155151 156474 157019 160473 165498 166386 169933 170607 172646 184068 188865 193109 196884 197855 202075 207500 208898 209511 21709.

קערנס

97 248 411 517 697 885 962 1111 39 361 489 712 67 947 57 2410 13 556 746 889 979 3376 404 529 48 746 4622 96 706 843 5017 159 74 289 349 483 553 688 743 46 854 6184 296 304 18 685 700 51 821 979 7195 597 759 84 818 942 8071 189 373 9157 386 609 73 791 813 20 37 965.

10020 53 61 166 205 627 831 36 90 996 11007 190 201 303 626 30 826 936 12178 252 315 719 91 930 45 13027 131 72 79 90 484 587 801 43 14029 521 638 54 71 934 49 53 15174 496 622 800 16054 198 210 571 17018 113 66 607 758 877 18287 317 50 541 823 66 925 19016 86 89 534 634.

20072 98 194 304 632 73 21104 69 552 61 768 78 804 84 22082 165 80 446 585 731 36 23051 322 99 469 674 744 49 54 887 24005 72 183 489 850.

25533 26176 279 97 394 476 517 45 71 27453 28093 117 346 638 84 777 29093 308 39 63 773.

30010 92 384 541 752 935 76 31237 383 873 932 32230 330 86 469 546 606 92 872 99 33224 302 437 536 797 845 88 34020 130 348 442 60 612 767 820 55 3514 5215 565 664 817 72 36166 337 692 769 836 55 37333 91 824 992 38063 383 456 609 45 741 802 68 39318 65 604 66 730 49 974.

40300 545 862 92 909 41081 215 379 527 57 739 55 98 854 909 42026 29 167 250 356 405 833 950 43324 33 63 559 62 615 733 44145 75 569 755 854 81 82 45152 306 66 504 15 601 727 805 7 46076 167 432 97 673 734 914 47059 104 33 291 405 551 686 709 811 75 48132 227 399 456 538 651 789 896 49201 10 31 373 672 873.

50150 255 351 79 796 930 51118 270 435 556 800 52830 904 43 53151 297 764 82 91 54063 121 315 21 962 55260 427 514 672 896 949 91 56085 135 660 825 49 986 57153 656 789 862 947 58064 127 246 327 34 652 721 35 879 59050 82 328 442 98 809.

60024 65 232 44 615 712 834 54 55 947 61021 547 735 62152 310 482 83 606 905 63012 195 269 458 578 975 64040 99 100 598 750 817 65169 628 66049 454 817 937 67152 286 232 558 62 655 749 847 954 61 68529 732 800 69010 71 359 79 589 753.

70006 111 362 82 650 922 71322 514 65 763 889 947 72050 143 431 43 76 610 750 62 73093 99 106 219 349 737 822 74169 300 27 42 498 555 87 681 918.

75098 106 174 447 629 837 76170 378 590 993 77153 387 452 658 708 815 820 951 78092 106 326 898 944 79055 167 217 245 365 501 922 80063 338 692 806 52 76 985 81048 194 261 67 619 91 920 94 82043 64 283 465 634 810 25 44 83952 254 64 340 622 701 988 84161 275 638 761 890 97 85126 86 324 606 46 857 907 86058 190 862 954 87115 90 214 54 623 832 907 88035 70 370 532 61 718 910 21 89000 97 877 910 90070 227 439 968 91115 65 327 95 788 902 80 92282 89 524 550 605 758 93304 993 94126 339 92 559 845 964 95068 383 492 598 707 826 96123 35 80 351 513 86 97013 14 581 620 79 970 98088 636 92 733 814 99149 57 89 598 501 37 604 754.

100063 231 360 440 512 816 904 905 101031 44 255 396 634 102019 48 307 535 654 573 600 809 103101 160 179 265 731 804 934 104066 75 446 652 824 925 995 105076 462 750 994 106138 303 318 344 828 838 107034 71 81 87 159 399 795 108002 331 826 939 110208 535 662 677 897 111131 375 496 504 158 637 879 109098 209 272 308 347 488 609 751 541 568 693 112073 176 178 531 785 829 864 113162 207 247 491 114014 53 189 338 339 382 509 510 639 698 714 825 934 115273 550 576 586 670 715 116117 274 339 789 798 834 851 117022 271 307 426 454 623 629 634 655 968 989 990 118156 200 622 878 889 119189 267 555 593 653 968 120138 199 336 506 620 622 911 121009 10 358 677 122493 795 908 123087 92 315 456 545 783 883 124095 107 509 626 780 969.

125024 41 214 90 448 655 733 126079 124 584 943 127403 58 746 836 76 98 128127 28 30 205 13 530 78 700 129240 402 551 606 771 821 35 952 130015 107 77 340 401 595 993 131217 313 571 82 773 823 913 132157 201 339 438 529 803 49 133039 99 269 302 63 454 56 600 134136 294 312 629 135007 23 37 60 105 251 319 466 69 73 555 723 31 874 76 990 136067 353 406 699 137564 703 138094 191 243 60 90 379 716 39 85 877 944 139113 18 296 600 14 57 140074 109 734 141199 339 545 55 679 704 851 99 142129 68 494 517 35 62 808 21 143134 506 712 51 843 144036 163 437 45 572 606 713 94 815 68 969 145333 93 423 91 557 640 721 146215 496 676 944 68 157039 239 305 16 527 790 148028 128 69 283 93 389 580 149095 293 433 596 648 76 703 94 954.

150071 127 94 343 426 693 710 15 151022 297 99 502 95 840 64 914 152853 153350 503 665 99 887 949 154102 202 324 657 769 818 155153 429 909 156026 57 352 595 688 806 948 157124 217 93 98 680 997 158723 159061 270 73 336 457 544 70 612 979.

160061 171 382 704 19 43 44 985 28 95 161009 70 140 418 44 675 825 971 162107 77 349 829 163472 98 547 604 716 805 164443 878 165148 270 988 166082 90 144 79 280 543 67 661 67 72 835 44 167042 61 72 835 44 167042 61 72 104 13 526 702 71 88 99 168144 452 632 62 963 169100 540 656 726 92.

170008 113 251 80 699 730 55 862 71 171563 679 784 820 78 945 172013 173 234 595 736 927 173074 125 89 221 304 504 731 935 174001 115 291 366 85 511 895.

175086 536 176721 900 957 177146 48 88 359 178205 50 77 466 179003 299 338 432 536 764 839 900 40 180105 51 203 409 511 818 919 181005 162 409 26 78 625 947 66 94 182024 480 89 945 183027 104 99 301 43 77 569 792 864 924 38 54 184062 161 270 444 541 42 652 722 801 185006 17 211 12 373 481 186011 142 367 522 664 187063 131 254 319 500 1 75 621 821 920 188218 35 328 32 59 421 35 589 726 189019 83 160 83 333 67 497 505 687 846 88 190041 67 312 442 544 616 901 66 191175 501 63 605 92 920 24 192244 378 408 35 54 547 700 53 831 64 193248 59 329 19405 318 454 577 747 927 195286 89 876 886 196270 440 543 836 197275 456 554 198087 255 326 439 199331 561 84 908 60.

200037 92 105 208 300 639 986 92 201188 286 453 63 591 785 202249 733 865 92 203065 159 260 683 794 880 989 204030 437 816 205014 244 346 85 424 25 993 206145 244 466 584 760 839 89 943 207012 165 272 903 56 77 208486 986 209165 361 409 577 637 741 812 21 935 998.

ניכרייטאַ: צ״ל:

Zł 150.00 100024.
Zł. 10000 [illegible]854.
Zł. 3000 n-ry 28496 73371 153314 177983.
Zł. 2000 n-ry 8775 28078 146796 154097 158391 204372.

Zł. 1000 n-ry 21585 37520 68496 75825 76683 88789 167589 183140.

Zł. 600 n-ry 1279 1416 5116 44028 55628 60903 65799 79638 90958 92665 102292 106017 106761 138618 144666 158685 171469 189668 193968 194199 198340.

Zł. 600 n-ry 11927 18027 18772 21363 21757 22210 23758 27661 29060 29886 30229 47859 49979 53889 56032 60432 61363 65486 70815 74944 75738 76351 80058 80668 82760 83145 95198 96716 100064 103690 104040 105139 115325 116056 116345 120157 127478 127929 134967 138332 138454 140640 144594 146922 150448 150862 152556 153137 153496 154362 155337 158558 159510 164844 166113 167910 168947 171607 171655 175453 176643 182738 185213 186299 187345 187878 190526 196076 197508 197774 200546 202269 204374 204717 206349 208067.

קערנס

02 312 497 653 59 723 968 1170 1341 91 537 750 75 875 2098 127 268 301 403 590 655 720 87 88 3015 91 221 599 602 761 75 1406 10 47 236 389 480 724 41 99 952 5059 87 226 83 499 566 673 848 6495 760 950 7143 317 25 29 487 666 711 8286 341 635 701 2 13 9009 159 292 948.

10058 81 130 315 22 580 678 929 11188 260 91 523 952 12310 68 522 60 89 666 71 94 737 28 892 946 98 13107 648 916 58 62 14088 103 55 211 380 4 413 935 15160 307 28 427 538 68 754 16116 89 296 403 52 955 17295 419 18012 125 546 66 909 19103 245 170 92 820.

20182 414 21327 543 72 642 700 841 939 22260 330 458 724 833 958 23048 71 242 573 24097 332 431 78 646 809.

25080 269 71 357 418 506 84 738 86 90 806 26032 96 494 828 27522 642 869 28129 99 282 322 47 61 499 559 678 909 17 29183 271 457 918 966 99 30174 313 745 806 79 99 31822 32098 616 772 819 993 33271 407 589 706 819 941 34040 947 92 35274 582 652 60 711 36217 649 903 88 96 37078 95 227 382 733 877 38081 230 81 97 566 68 726 41 892 39490 592 692 898 40206 478 528 603 41084 220 352 92 432 554 649 735 999 42184 224 387 43086 194 394 95 489 563 44146 211 42 405 531 615 61 78 947 45705 24 56 46322 539 606 796 47054 152 295 424 804 17 48059 124 206 423 662 817 930 49074 78 95 319 91 400 561 642 948 62.

50017 39 113 241 368 417 778 866 51311 52316 453 621 954 53422 481 522 608 811 823 891 979 54031 77 568 898 555181 388 398 408 549 629 781 810 825 56146 195 562 698 937 966 981 991 57050 113 224 374 413 557 727 741 858 58525 662 726 823 59206 261 270 395 793 803 849 933 60255 546 798 939 61046 64 61261 266 599 693 701 836 857 62200 294 377 698 63488 656 64053 189 265 209 283 464 563 611 767 994 65356 580 876 918 66212 398 656 689 839 867 67334 579 946 68326 391 623 996 69129 202 269 604 70034 598 621 698 865 71378 395 598 612 647 72565 572 73637 335 74177 241 751 778 793 946 959.

75283 313 493 555 608 19 76075 363 671 878 82 77040 81 86206 41 663 726 883 906 30 46 78021 453 606 902 79049 228 37 719 880.

80158 256 378 901 41 81156 234 82054 384 502 839 43 83203 420 777 81 865 84263 86 85408 623 86355 772 917 36 87 87024 135 442 57 88157 905 89074 376 79 507 64 647 714 968.

90043 299 364 508 64 89 457 91157 215 321 739 92385 982 98 93647 794 96 846 946 94111 692 709 828 71 209078 278 623 27 777 79 949.

349 445 718 806 95094 630 68 78 80 834 929 96032 176 398 549 85 652 735 97025 345 83 549 675 899 98168 363 434 585 628 88732 99111 277 421 552 681 788 810.

100068 173 612 735 867 951 101272 416 567 68 605 17 64 102010 209 334 411 679 833 969 103025 292 463 65 886 104008 36 96 312 475 607 83 762 931 105055 245 678 89 764 69 833 80 106075 325 72 472 99 582 87 603 718 107032 380 86 409 97 508 750 97 852 76 973 108179 389 432 520 29 629 109226 74 365 445 803 11 980.

110023 337 46 448 567 776 90 921 111638 779 927 112197 438 85 675 794 915 113194 253 374 427 75 613 27 24 801 20 54 114009 89 104 47 90 359 518 610 74 78 779 88 815 978 91 115120 208 327 38 425 884 116123 238 331 504 31 752 821 909 96 117316 662 118261 507 42 668 764 119104 216 518 607 99 916 48.

120412 49 567 88 612 957 94 121034 428 36 57 58 750 122200 333 753 123017 126 378 561 632 52 76 718 898 124011 139 267 326 436 928 40.

120022 61 171 233 86 399 485 515 126137 63 381 127135 201 641 46 80 128165 222 62 519 65 73 638 66 792 851 63 129194 202 19 421 43 623 752 876 963.

130003 158 237 67 68 311 758 924 89 41 131115 264 71 557 620 29 72 941 61 132305 86 467 133093 122 511 23 818 134117 213 22 416 515 717 68 86 819 915 135339 428 701 136667 85 807 137298 318 530 701 16 804 138052 320 558 611 90 869 129207 62 538 644.

140075 101 38 68 293 336 141021 533 740 142042 70 152 577 783 916 143032 284 675 797 144048 112 44 544 609 745 977 145024 418 829 146063 178 291 477 803 95 147009 113 74 203 361 463 618 35 719 148265 459 605 734 53 919 149305 97 675 774.

150323 47 425 546 90 648 99 897 916 69 151121 98 384 510 693 814 152267 93 407 39 557 624 829 45 54 153401 65 67 574 77 992 154075 638 81 840 155446 565 833 980 156022 150 351 438 636 907 17 54 157018 119 343 845 158343 506 30 53 606 21 788 876 929 159074 303 18 551 661 799 805 53 58 160142 480 645 739 874 161533 711 70 967 162037 126 99 213 59 359 453 780 942 46 163348 98 728 821 164417 42 552 783 88 165403 635 166038 145 291 332 451 617 829 908 47 167410 95 551 86 950 168000 30 104 28 383 847 901 169031 407 21 170048 382 98 533 842 171035 86 140 208 80 853 172357 585 600 39 729 800 43 47 173100 23 459 794 854 174112 685 772 995.

175089 139 58 580 644 889 176041 215 358 414 567 177005 81 196 667 84 97 178212 577 613 826 179060 262 309 39 429 41 576 673 965.

180057 93 117 73 344 75 486 181102 48 376 87 415 857 63 182076 189 335 667 700 7 903 183274 331 61 479 539 601 184267 329 745 185061 65 163 226 74 312 663 825 987 97 186093 189 595 689 989 999 187013 20 142 81 188112 256 688 875 189005 516 704 17.

190060 297 331 646 792 864 191059 65 499 753 840 965 192148 305 441 193078 196 599 760 194120 297 423 27 50 623 763 195148 255 70 90 493 530 196082 162 414 541 66 631 72 83 859 197136 240 486 516 632 80 747 198377 95 964 96 190018 136 274 461 552 602 823 92 681 788 810.

200159 296 320 91 655 783 856 201089 91 136 47 280 301 63 528 607 776 202039 126 405 500 826 931 203121 393 444 564 91 204049 86 124 286 423 595 737 853 615 711 926 207035 178 218 21 337 76 205006 140 599 649 829 106052 51 420 582 639 944 208007 91 457 513 39 48

לאדז
11 סעפט. 1930
דאנערשטאג, י״ח אלול תר״ץ פ׳ תבוא
זון אויפגאנג: 4.50
זון אונטערגאנג: 6.07

טאג-בראניק

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

היינט, דאנערשטאג דארפען זיך צושטעלען צו דער רעגיסטראציע אין מיליטערישן פאליציי־אישען ביורא אויף פיעטריקאווער 212 די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאהר 1912, וואוינען אויפ׳ן שטח פון 3. קאמיסאריאט אין זייערע פאמיליען נעמען הויבען זיך אן מיט — L, Ł, M, N, O. ווי אויך אין פון 8 קאמיסאריאט — A, B, C, D, E, F, G, H, Ch.

צו דער רעגיסטראציע מוז מען מיטנעמען א פאס, אדער א מעטריקע מיט א פאטאגראפיע בעשטעטיגט דורך״ הויז־ווירט און ענטשפרעכענדען פאליציי־קאמיסאריאט. ווי אויך א שול צייגניש, עווענטועל א האנדווערקער בעשטעטיגונג.

רעגיסטראציע אויף שטיצע פאר אינוואליד

היינט דארפען זיך רעגיסטרירען די דערצו בערעכטיגטע ארבייטסלאזע, וועמענס נעמען עס הויבען זיך אן מיט — M, N, O.
פרייטאג — P, R, S.
שבת — T, U, W, Z, Ż.

צום קאנגרעס פון „צענטראלעוו" אין לאדז

עס וועט אויך פארקומען א מאניפעסטאציע איבער דער שטאט

גרויסע בעראטונג איז די קלאסען-פעראיינען

(ב) דער זונטאג׳דיגער קאנגרעס פון „צענטראלעוו" אין לאדז וועט פארקומען אין שטאטישן קינאָ „אשוויאטא־וויז".

אין קאנגרעס וועלען זיך בעטייליגען פ. פ. ס., נ. פ. ר., „ווזזוואלעניע" און פויערען־פארטיי.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען שטאט־פרעזידענט זשעמיעניצקי, געוו. דעפוטאט קאוואלסקי (פ.פ.ס.), געוו. דעפ. ווירזשיקאווסקי („ווזזוואלעניע"), און געוו. דעפ. זוראנא (פויערען־פארטיי).

נאכ׳ן קאנגרעס וועט אויף שוכלער׳ס מארק פארקומען א פאלקס־מיטינג און דאן וועט זיך פארמירען א דעמאנסטראציע, וועלכע וועט געהן דורך גלובנא, פעטריקאווער, זאוואדזקא, זשעראמסקו בז״ן גרינעם מארק דאָ וועט די דעמאנסטראציע אויפגעלעזט ווערען.

* * *

(§) אונטער׳ן פארזיץ פון געוו. סעמאר. דאנילעוויטש און געלמען און לאדז פארגעקומען א קאנפערענץ פון 24 פערוואלטונגען פון פראפעסיאנעלע פעראיינען, וואס זענען אנגעשלאסען אין דער קרוין־קאמיסיע פון די קלאסען־פעראיינען. אויף דער טאג־ארדנונג און געשטעלט די פראגע וועגן „צענטראלעוו"־צוזאמענפאהר, וואס דארף פארקומען אין לאדז דעם 14. ד. ח.

ה׳ דאנילעוויטש, רעפערירער די פראגע, האט אנגעוויזען, אז דער דאזיגער קאנגרעס, ווי אויך די מאניפעסטאציע, וואס וועט נאכדעם פארקומען, האט דעם צוועק צו קעמפען פאר א דעמאקראטישער טלוכה און פוילען און געגען דער דיקטאטור.

דערויף האט ה׳ דאנילעוויטש בעריכרט דעם ענין סיום־אין סעאמ־וואר־לען, אנווייזונגען, אז צו די אינטונג וואהלען דארפען אויך די פראפעסיאנעלע פעראיינען, פגקט ווי ביי די פרי־הערדינג וואהלען. ארויסגעהן און שלאכט פאר׳ן זיג פון פ.פ.ס.

ה׳ וואלטשאק האט רעפערירט די פראגע וועגן ארבייטסלאזיגקייט. די ארבייטסלאזיגקייט וואקסט, הגם די קאנינקטור האט זיך פערבעסערט. די שולד טראגען די אינדוסטריעלער. וועלכע בעשעפטיגען די ארבייטער מעהר ווי צו 8 שעה אין טאג. איצט, צוליב׳ן ענדיגען זיך פון ווינטער־סעזאן וועלען אויך פערלירען זייערע בעשעפטיגונגען פיל מוי־ענער סעזאן־ארבייטער. ה׳ וואלטשאק דערצעהלט אויך, אז דער שפרוס־טאפ־ציע־פאבעל ציוינגט די ארבייטער אונטער־צושרייבען דעקלאראציעס, אז זיי טרעטען ארויס אין דער סאבאטניק.

אין זין פון די געראלטשעגע רעדעס זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס.

האלב-קאלאניעס געשלאסען

(מ) אויף די שטאטישע האלב-קאלאניעס האבען היינטיגען זומער פערבראכט 6250 שול-קינדער. איצט זענען שוין די האלב-קאלאניעס פערענדיגט.

בלוטיגער אנפאל אויף א ארימען מוזיקאנט

(§) אין דארף גורקו־דזושע, נעבען מושון, האט חתונה געמאכט זיין טאכטער א רייכער פויער, וועלכער האט פער בעטען אויך דעם 28־יעהריגען מוזיקאנט יאן יאנטש. ווען יאנטש איז פארטאגס אהיימגעגאנגען, איז ער בעפאלען געווארען דורך 3 אונבעקאנטע פערזאנען, וועלכע האבען אוהם דערלאנגט עטליכע מעסער־שטעך און דערויף אוהם בערויבט די פאר פערדינטע גראשען.

שפעטער איז יאנטש געפונען געווארען א האלב־טויטער. ער איז געבראכט געווארען קיין לאדז און א שפיטאל.

פאר נישט רעגיסטרירען זיך איז טערמין דראהט צופערלירען רעכט אויף הנחות.

(יז) 18־יעהריגע, וועלכע דארפען זיך אונטרעגיסטרירען אין די מיליטערישע רשימות און זיי ווארטען אויף די צוגאבע־רעגיסטראציעס, וועלען שטרענג בע־שטראפט ווערען אזעלכע, וועלכע פער־לירען אלע רעכט אויף מיליטערישע הנחות.

—0§0—

בעזוך פון לייטער פון בעוואלדונגס-אמט אין א״י ה׳ יוסף ווייץ אין לאדז

דער קרן־קיימת ארדענט אין שבת אוועגד אין לאקאל פון „הזמיר" א גרויסע יוגענד־פערזאמלונג, אויף וועלכער ה׳ ווייץ וועט ארויסטרעטען מיט א רעפע־ראט א.ד.ח. „די אונטונג לאגע אין ציוניזם און די פערשפעקטיוען פון א לאנד־ווירטשאפטלוכער קאלאניזאציע אין דער נאהענטסטער צייט".

אויסער דעם וועט אויך פארקומען א פעראטונג פון די עלטערע ציוניסטישע עסקנים מיט׳ן אנטייל פון ה׳ ווייץ.

—0§0—

בעזוך פון בעוואלדונגס-אמט אין א״י ה׳ יוסף ווייץ אין לאדז

דער קרן־קיימת ארדענט אין שבת אוועגד אין לאקאל פון „הזמיר" א גרויסע יוגענד־פערזאמלונג, אויף וועלכער ה׳ ווייץ וועט ארויסטרעטען מיט א רעפע־ראט א.ד.ח. „די אונטונג לאגע אין ציוניזם און די פערשפעקטיוען פון א לאנד־ווירטשאפטלוכער קאלאניזאציע אין דער נאהענטסטער צייט".

אויסער דעם וועט אויך פארקומען א פעראטונג פון די עלטערע ציוניסטישע עסקנים מיט׳ן אנטייל פון ה׳ ווייץ.

ראדיא
פראגראם

דאנערשטאג, 11. סעפטעמבער

לאדז (233,8) 11.58—12.05 שעה ציטבוי; 12.05—13.15 גראמאפאן פליטען מוזיק, 13.20—13.15 טעגליכער פראגראם וי אויך קינ׳ן און טעאטער רעפערטואר, 15.50—16.15 מארשראנ, 17.—6.15 גראמאפאן פליטען מוזיק, 17.15—17. קאמוניקאט, 17.25—17.15 מידעל דויטש קאנצערט, (טר. פון וואר־שא), 18.15—18.40 רעפארטאזש פון מילם אונטער קוליסען —19.—18.40 איבערזיכט פון די נייעסטע ביכער אויסגאבען, 19.20—19.20 פערשידענעס, 19.20—19.35 טעכנישער פאסט קאסטען, 19.45—9.35 גראמאפאן פליטען פון וואַרשא, —20.—19.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדלס קאמער, פראגראם אויף פרעמדע קאמוניקאטען און שטה צייטונג (פון וואַרשא), 20.15—20.— ראדיא פרעסט דשור־נאל, פון וואַרשא 20.15—21.30 קאנצערט 22—21.30 הערשפיל פון ווילנא, 22.15—22.— פעליעטאן, 22.15—24 וועטער, פאליציי אונפאפארט קאמוני־קאטען, די אויך טאנץ מוזיק פון וואַרשאווער קאפע „גאסטראנאמיא".

טעאטער און קונסט

„טאג און נאכט" פון ש. אנ-סקי ביי די „ווילנער"

„טאג און נאכט" איז א דראמע פון חסידיש־רבייאישען לעבען, געבויט אויף פאלק־לאריסטישען מאטעריאל און. פונקט ווי אין „דבוק", איז דא אויך דאס רעאלע און נישט־רעאלע צונויפגעוואקסען, ווי בלוט מיט פלייש.

אין „טאג און נאכט" ענטפלעקט זיך פאר אונז דער טראגישער געראנגעל פון טאפעל מענש דעם צדיק.

מאָרגען, פרייטאג, ווערט געשפילט „קדוש השם" שלום אש׳ס.

צוויי נייע געריכטס-אויפזיכטען

(5) דאס האנדלס־געריכט האט בעשטימט א „נאדזאר" דער פורמע „גיסטאוו פעשקע", העלכע בעזיצט אין אלעסאנדער (איך קאשטשעלנא 12) אנ׳אינען הויז, אז וועלכען עס ווערט געפיהרט א זאקע־פאבריק אין א פערקויף פון זאקען. חנגם בעשעפטיגט די פאבריק עטליכע צעהנדליג ארבייטער. די אינטערעסענטע עקזיסטירט פון 1910 און איהר בעזיצער האט א נאמען פון א סאלדער, טוהר. צוליב׳ן עקאנאמישען קראך, בעת וועלכען די פורמע אין געוואינען אויסצוקויפען כוגרישע זעקסלען מיט אינגעניג זשוראם אין דער קרעדיט אין בערעכנונג געווארען — אין די פורמע „ג. פעשקע" געשטעלט געווארען אין פונאנציעלע שווערנקייטען.

פון בייגעלייגטען בילאנס און צו זעהן אז די פאסיוען פון דער פורמע בעטרעגען 93,497 זל., די אקטיוען 126,556 זל. ד. ה. אז דער אובערגעוועלט פון די אקטיוען בעטרעגט 33,052 זל. אין אויסגעגען ווינטער־סעזאן דעכענט די פורמע פולקום זיך אויסצובגדען פון אויהרע רחתייבות׳ן.

דער „נאדזאר" אין בעשטימט אויף 3 חדשים. אלס געריכטס־אויפזעהער אין בעשטימט ה׳ לעאן סטאלארשטיק, אלס רוכטער־קאמיסאר ה׳ ט. קוראווסקי.

* * *

אין יאנואר ד.י. האט די פורמע „ע. נ. צ.", וועלכע געהערט צו צעצוליא רי־זענבערג, פאברוק פון טרוקאטאזש־אויס ארבייטונגען אויף דער גאס 6. שערפיען 2, דעלאנגט א בוסע וועגען פראלאנ־גירען איהרע צאהלונגען. צוליב׳ן אויסטונגען קריזיס לעבט אויבער די פראגעשע א שוועריע ווירטשאפטלוכע לאגע, און וואס אמאל וועט ערגער, ווייל אלע סעזאנען גענטערן אפ אין די האפ־נונגען. נישט קיין וואונדער, וואס די פורמע רוזענבערג און פונאנציעל דער־דריקט געווארען. איי געמוזט בעטען א „נאדזאר". דער בילאנס האט זיך דאנ־געשלאסען מיט 293,130 זל. אדער מיט א חודש שפעטער האט א טשעכישע קרעדיטארין געפאדערט צו שטעלען די פורמע רוזענבערג אונטער אנ׳אופאר־לאשטש. בעשידלדיגערנדיג די לאדזער פורמע און בעוווילליגען אפשטעלען די צאהלונגען. די פורמע און דערויף גע־שטעלט געווארען אונטער אנ׳אופאר־לאשטש. פרוי רוזענבערג און אלערגע־געבען געווארען צו פאליציאישער אויפ־זיכט.

אין מערץ האט דער בעפעלמעכטי־טער פון פרוי רוזענבערג געבעטען אויפ־צולעזען דעם פאליציי־אויפזיכט אויף זיין קלעגעקע און אנהר ארויסגעבען א גלייט־ברוף אויף 3 חדשים נאר און דעם חודש איז אין וואשאווער אפע־לאציע־געריכט ארייגעפלאסען א בוסע פון פרוי רוזענבערג, וועלכע בעט צו אנגלייען די דעציזיע פון לאדזער האנ־דעלס־געריכט אז בעשטימען אויהר א „נאדזאר". די בוסע איז בעקרעפטיגט געווארען מיט׳ן בילאנס און דעם אויס־צוג פון די האנדעלס־בוכער און אלע אנדערע פאפירען, וואס דעלפערטיגען די מענה פון דער פורמע, אז זי האט אפגעשטעלט די צאהלונגען נישט צוליב בעזוויליגקייט, נאר צוליב׳ן קרזיס. דאס וואר־שאווער געריכט האט מאקע אנ־ווירט דעם אופאדלאשטש און בעאויפ־מרגאנ דאס לאדזער האנדעלס־געריכט גאכאמאל צו בעטראכטען די בוסע פון צעציליע רוזענבערג וועגען א „נאדזאר".

דער ענין איז אויצט בעטראכט געווא־רען אין דער פורמע „ע.נ.צ." אין בע־שטימט געווארען א געריכטס־אויפזיכט אויף 3 חדשים. אלס אויפזעהער אין נאמענגירט געווארען ה׳ ל. ראשאק, אלס רוכטער־קאמיסאר ה׳ גראם.

* * *

טען בעט אונז אויסצוגעבען ארגיק־פעהלער: דאס געריכט האט געשטעלט אונטער אנ׳אופאדלאשטש נישט משה אסקאווטש, נאר מארק יאקאווטש, געשעפט פון האנ־צוכגען אויף פעט־ריקאווער 22.

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

אורטייל אין פראצעס

געגען „סטודענטען"-אפעריסטען

(§) געלטען בייטאג האט דער רוכ־טער־טריבונאל, וואס האט אנגעפיהרט מיט׳ן פראצעס געגען די פסודא־אמא־דעמוקער, וועלכע האבען בעשווינדעלט פיל אנגעזעהענע בורגער פון גאנץ פוי־לען, ארגעמענטירט איך פון לאדז — ארויס געטראגען דעם אורטייל, לויט וועלכען עס ווערען פערשפרייט: אזעק קוריאנ־סקי און פעליקס גוטמאן צו אנ־ערדאלבען יאהר שווערע תפיסה, ישראל גורשלאק אויף 1 יאהר תפיסה. אלע אנ־ווען צוגערעכענט געווארען דער פאר־ארעסט. צוליב מאנגעל אין בעווייזען איז מאל־גאזשאמא סקישרקאווסקא אנערקענט גע־ווארען פאר אונשולדיג.

אין די מאטיוען צום אורטייל ווערט געזאגט, אז די שטראפען זיינען אויפלעגט מיטלדע דערפער, וואס די אנגעקלאגטע האבען נישט געווונדערט אלס ארגאניזיר־טע שווינדלער־באנדע. נאר זיי האבען בשותפות געבראכט פון פאל צו פאל.

דורך יידיש געראטעוועט געווארען אין פעקין

א קוריאזע פאסירונג, וואס איז זיך פערלאפען מיט א יודישען רייזענדער אין כינא

א יוד, וואס איז שוין אויסגעווען א וועלט, געגאנגען אויף די הייסע גלייכע דע זאמדען פון מעקסיקא, געפאהרען אומגעגיהר אין א בערן־פוטער אין די סיבירער טונדעס, און שיער נישט גע־דינגט אלס קאטלעטען־פלייש אויף א כאלי־צייט פאר א ווילדען שכט און די אפריקאנישע וועלדער, הכלל א מענש, וואס איז שוין אויסגעווען די וועלט אין דער לעגג אין אין דער ברייט, אנ׳אויפ־גער נע ונדרים, האט אויך אויף זיינע משוגה׳דיגע וואנדערונגען אפגעשטאט א וויזוס אונ׳ס געלען כינע, און דארט, אונ׳ס לאנד פון דער אלטער, פערשלא־פענער צווילוזאציע, איז ער שיער נישט אומגעקומען הונגער פעקין און ארויס־געראטעוועט פון דער צרה האט אויהם א צווייטער יוד.

אט יאם דער יודישער רייזענדער דער צעהלט:

דער גורל האט מיך פערוואָרפען קיין פעקין. כ׳האב שוין דארט געוועזען פטעט אלץ, וואס איז פרא געווען צו זעהען, כ׳בין שוין געווען בין דער מויער, בין ״גיגעווישער מויער״, וואס צוהפ זוך, ווי א שטונגערער רוזען־ווארם לענג אויס צום ים ברעג איבער דער מאנ־רזשוריער גרענעץ און שפארט אוש אן נוז טורקעסטאן. דאס איז אונגעפעהר א שטאט פון 6000 קילאמעטער לאנג. די רוזונגע מויער איז שוין אויצט אונגענע־לוך א חורבה אין האט שוין נישט קיין שלם בערייטונג. קיין סטראטעגישע אודאי נישט, זי איז אבער א גלענצענ־דער ערות פון דער כינעזישער ארבייטס־זאמקייט אין ווילען צו איזאלאציע פון אדערע אין אט טאקע די איזאלאציע דאט מיך שיער נישט געקאסט דאס לע־בען. אז איך האב שוין געהאט בעזוכט די מויער און מיר איז איבערגעבלובען צוגעבליבען נאר 2מאל אין לענג. האב איך געוועגדעט צו זיי אויף דעם אומגעזוכט אויף רוסיש, אויף דייטש, אויף אינטאליענש, — זיי האבען נישט פערשטאנען לוין וואָרט אין ווייטער גע־זאגט הארען.

איך בין געווארען פערצווייפעלט: — אויסגעווען — טראכט איך מיר, א וועלט, אין ערגיץ נישט פערלוירען געווארען, אין דא פלוצלונג אזא אנשיינגיש.

באין ברייה בין איך ווייטער געקראָ־כען. אפגעהענדיג אזוי א האלבע שעה, קום איך צו צו די שונעס פון א טראס־ווייג, איך האב מיר דערפון שטארק דער־פרעכט. כ׳בין צוגעגאנגען צו דער ערש־טער סטאציע אין געווארט אין א פאר מינוט ארום קומט אן א טראמווייג אין איך האב מיך ארויפגעזעצט. איך בין צו צום קאנדוקטאר אין געוועלט פער־נעהמען מיט אויהם א שמועס, צו מיר פאהרען אין דער רוכטונג פון שטאט.

איפ׳ן אויטאבוס זענען געזעסען א 25 כינעזישע סאלדאטען איך האב זיך צו זיי געוועגדעט אויף ענגליש, אז זיי זע־לען מיר ווייזען דעם וועג אין שטאט אריין.

די סאלדאטען האבען גוטמוטיג גע־צויגען מיט זייערע געל־פלאכע פגימ׳ער אין געקוועטשט מיט די אקטלען. זיי האב־בען נישט פערשטאנען, וואס איך וויל. האב איך מיר געוועגדעט צו זיי אויף פראנצויזיש אויף רוסיש, אויף דייטש, אויף אינטאליענש, — זיי האבען נישט פערשטאנען לוין וואָרט אין ווייטער גע־זאָהרען.

איך בין געווארען פערצווייפעלט: — אויסגעווען — טראכט איך מיר, א וועלט, אין ערגיץ נישט פערלוירען געווארען, אין דא פלוצלונג אזא אנשיינגיש.

באין ברייה בין איך ווייטער געקראָ־כען. אפגעהענדיג אזוי א האלבע שעה, קום איך צו צו די שונעס פון א טראס־ווייג, איך האב מיר דערפון שטארק דער־פרעכט. כ׳בין צוגעגאנגען צו דער ערש־טער סטאציע אין געווארט אין א פאר מינוט ארום קומט אן א טראמווייג אין איך האב מיך ארויפגעזעצט. איך בין צו צום קאנדוקטאר אין געוועלט פער־נעהמען מיט אויהם א שמועס, צו מיר פאהרען אין דער רוכטונג פון שטאט.

אויפ׳ן אויטאבוס זענען געזעסען א כינעזישע סאלדאטען איך האב זיך צו זיי געוועגדעט אויף ענגליש, אז זיי זע־לען מיר ווייזען דעם וועג אין שטאט אריין.

די סאלדאטען האבען גוטמוטיג גע־צויגען מיט זייערע געל־פלאכע פגימ׳ער אין געקוועטשט מיט די אקטלען. זיי האב־בען נישט פערשטאנען, וואס איך וויל. האב איך מיר געוועגדעט צו זיי אויף פראנצויזיש אויף רוסיש, אויף דייטש, אויף אינטאליענש, — זיי האבען נישט פערשטאנען לוין וואָרט אין ווייטער גע־זאָהרען.

איך בין געווארען פערצווייפעלט: — אויסגעווען — טראכט איך מיר, א וועלט, אין ערגיץ נישט פערלוירען געווארען, אין דא פלוצלונג אזא אנשיינגיש.

באין ברייה בין איך ווייטער געקראָ־כען. אפגעהענדיג אזוי א האלבע שעה, קום איך צו צו די שונעס פון א טראס־ווייג, איך האב מיר דערפון שטארק דער־פרעכט. כ׳בין צוגעגאנגען צו דער ערש־טער סטאציע אין געווארט אין א פאר מינוט ארום קומט אן א טראמווייג אין איך האב מיך ארויפגעזעצט. איך בין צו צום קאנדוקטאר אין געוועלט פער־נעהמען מיט אויהם א שמועס, צו מיר פאהרען אין דער רוכטונג פון שטאט.

אלע האנדווערקער מוזען שויין האבען האנדווערקער-קארטען

(§) די לאדזער האנדווערקער־קאמער געמט אונטער א שארפע אקציע געגען די האנדווערקער, וועלכע האבען נישט קיין האנדווערקער־קארטען און בעשעפ־טיגען ארבייטער.

דער קאמף וועט ארומנעמען אלע שטעט און שטעטלעך פון לאדזער וואָ־ישאוו־זמוואָ. די צעלען וועלען מעלדען די סטאראסטוועס און בורמיסטשען וועלען גע־נען אלע אפעלען פון אנגעדעקטינג־אויפ־געהאלטענע וואַרשטאטען אהן האנד־ווערקער־קארטען.

זעלבסטמארד

פון א יונגענמאן

(וו) אין טויער פון פיעטרקאווער 114 איז בעגאנגען זעלבסט־מארד דורך אויסטרינקען יאָדינע דער 24־יעהריגער גייסטיגער ארבייטסלאזער יוסף פאבער פון קיליינסקי־גאס 24. ער איז אָפּגע־פיהרט געוואָרען אין שפיטאל.

א יונגעל אונטער אנ׳אויטא

(וו) דער 12־יעהריגער הענריק מאנע־לא (אגראדאווא 42) איז אויף פיעטרי־קאווער גאס איבערגעפאהרען געוואָרען דורך אנ׳אויטא.

פון דער יוד. געזעלשאפט פאר לאנד-קענטשאפט

די לאדזער אפטיילונג פון דער יו־דישער געזעלשאפט פאר לאנד-קענט־שאפט ארגאניזירט פאלגענדע אויספלו־גען: שבת, דעם 13 ד. ח. 945 פריה אין דער מעכאנישער דיקטען־פאבריק „סילוואניע"; שבת, דעם 20 ד. ח. — פאבריקען פון „ווידזער מאנופאקטור". דעם 14 און 15 אקטאבער קיין וואר־שא.

פאסט-געלד-איבערווייזונגען ביז אויס 2000 זל.

(וו) מיט דער פאסט קען מען איצט איבערשיקען א געלד-איבערווייזונג ביז 2000 זל. דאס זעלבע איז מיט ווערט־ברייף.

קאמארניקעס —

א מייער ארטיקעל איז לאדז

(ב) צוליב׳ן מבול ליציטאציעס, וואס ווערען איצט אויסגעפיהרט אין לאדז, קומט אויס צו וואַרטען אין דער „רייה" אויף קאמארניקעס.

א חודש תפיסה

פאר פערשווענדען... 3 זלאטיס

(§) פאר פערשווענדען 3 זלאטיס איז דער אינקאסענט פון זגערזשער קראנ־קען־קאסע, פעליקס אלטשאק פער׳משפט געוואָרען אויף 1 חודש תפיסה.

הגאון ר׳ חיים העלער אין לאדז

זייט נעכטען ווילט אין אונזער שטאט דער בעקאנטער יודישער גע־לעהרטער הרב דר. העלער פון בער־לין.

הרב העלער איז געקומען אהער אין זיינע פריוואט־ענינים.

גנבה אין „קאפיטאל"

די גנבים ארעסטירט

(§) מיט א וואָך צוריק אין אויסגע־פיהרט געווארען א גנבה אין קינגא „קאַ־פיטאל". די גנבים האבען דאן צוגענו־מען א שרעב־מאשין און צופלונדערט דעם דזוועלצ׳יג־קאפ׳ן־מאגעזין, וואכענדיג געלד. נעקומען האט זיך דער פאליציי אינ־שעפטען צו כאפען די גנבים: קאראל מי־כאלסקי, קאזשומעזש קאמשמארעק, יוזעף אָגינסקי. די גע׳ענב׳עטע מאשין איז פערקויפט געווארען א געוויסען חיים וואקסבערג׳ן פאר 70 זל. אויך וואקס־בערג איז ארעסטירט פאר פאסערע.

בלוטיגער אנפאל אויף א ארימען מוזיקאנט

(§) אין דארף גורקו־דזושע, נעבען מושון, האט חתונה געמאכט זיין טאכ־טער א רייכער פויער, וועלכער האט פער בעטען אויך דעם 28־יעהריגען מוזיקאנט יאן יאנטש. ווען יאנטש איז פארטאגס אהיימגעגאנגען, איז ער בעפאלען גע־ווארען דורך 3 אונבעקאנטע פערזאנען, וועלכע האבען אוהם דערלאנגט עטליכע מעסער־שטעך און דערויף אוהם בע־רויבט די פאר פערדינטע גראשען.

שפעטער איז יאנטש געפונען געווא־רען א האלב־טויטער. ער איז געבראכט געווארען קיין לאדז און א שפיטאל.

—0§0—

פאר נישט רעגיסטרירען זיך איז טערמין דראהט צופערלירען רעכט אויף הנחות.

(יז) 18־יעהריגע, וועלכע דארפען זיך אונטרעגיסטרירען אין די מיליטערישע רשימות און זיי ווארטען אויף די צוגאבע־רעגיסטראציעס, וועלען שטרענג בע־שטראפט ווערען אזעלכע, וועלכע פער־לירען אלע רעכט אויף מיליטערישע הנחות.

—0§0—

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט־אָן פון 6 ביז 7 אין אָוועגד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. pocz. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

די פשרה אין געגנף

דער קאָנפליקט צווישן דער שטאָנדי־גער מאַנדאַט־קאָמיסיע בײַ דער פעל־קערלוגע מיט דער ענגלישער רעגירונג, אַלס מאַנדאַט־מאַכט אויבער אריס־ישראל, האָט זיך — ווי מען האָט עס אויבערגעגעבן געקענט ערוואַרטן — נשענדיגט מיט אַ פשרה. בײַ דער אויס־גאַנג געשטאַלטונג פון די אונטערראַ־ציאָנאַלע בעצוהונגען און בכלל בײַ דער גאַנצער סיטואַציע פון דער פעלקער־ליגע איז עס לכתחילה געווען אַנ'אונ־טערלויכ זאַך, אַז נרויס־ברוטאַליטאַט זאָל זיך בויגען פאַר נעגף, אָדער זי זאָל אין דער קלענסטער מאָס אַפילו ערלויבען, עס זאָל געמוגערט ווערען כאָטש אויף אַ האָר אחור אויבערגעגעבן אויטאָרי־טעט. נאָר פּאָלויש נאַאוועט מענשע־ראָבען געקענט האָבען, אַז דער סאָציאַ־לוסטישער קאָבינעט פון נרויס־ברוטאַ־ליען וועט אַרויסוויזען לגבי דער העלס־טער קערפּערשאַפט פון דער אונטער־נאַציאָנאַלער פאָלויטיק. טאָטער דאָסבעקט, ווי אַ „פּרזשאַזאַ" רעגירונג, וואָס שטעהט איי'ן שטאַנדפּונקט, אַז מען פאַר יעדען פרעטן דערמיידען די „סיבערעגוטעט" פון דער מלוכה — אָבער די אַלע אויזיעס, וואָס אָבע־לאַנגט די סאָציאַליסטישע פּוונות אין דער סאָציאַליסטישער „רעלטסגלויבי־קייט" פון אַ: צטיגען לאָנדאָנער קאַ־בינעט, זענען שוין לאַנג צוריקגען.

אין אָט דער סיטואַציע האָט מען נישט נעקענט הלום'ן וועגען אַנ'אונבע־דינגטען ערפאָלג פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע. מען האָט אַפרוחער געוואוסט, אַז די מאַנדאַט־רעגירונג וועט לאָזען אין גאַנג אַלע ספּעקולאַציעס און וועט וואַרפען אויפ'ן וועג־שאָל אויף אַנדערע אַנ'אַראַבישע פּעלקער־ליגע אין דער ראַ־ג־ער אין ישראל — אַלץ איזעגאַ. ווען דו שאַרפסיק אַז דעם דאָזיגען צוטאָ־ן האָט זיך מאַכט ה' העגדערסאָן מטריה געווען קען גענוג אַפּיסעל ברוהאָר אין דעם זונמאַנ'דיגע מאַג האָט ער אַ־ייאַאַ צו פּערפּרעט־גען אין דער דאָ־ג־ער מטוגער נשגער אָפּגעגעבען אויף ווענגער־אָנגע־שהמע אונטערהאַנדלונגען מיט ה' פּראָ־קאָפּע, דער רעפּעראַנט פון דער מאַנ־דאַט־קאָמיסיע עס אין געווען קלאָר, אַז אָט די אונטומע געשפּרעכען וועלען נעבען דעם געוואינטעגעם רעזולטאַט — גרעאַיטשן מעהר פאַר'ן ה' העג־דערסאָן, ווי פאַר'ן רעפּעראַנט פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע... עס אין געמאַכט געוואָרען אַ פשרה — אויפ'ן השביל פון צוגיגען אין פון די יודישע אַס־פּיראַציעס.

אויפ'ן יסוד פון די בזאַהערונגען אונפאַרמאַציעס וועגען גאַנג פון די בע־ראַטונגען אונ'ם פעלקער־ליגע־ראַט, ווייסען מיר שיין אין אַלגעמיינע שטרי־כען. ווי אַזוי אָט די פשרה זעהט אויס אמת. לי מאַנדאַט־קאָמיסיע צוהט זיך נישט אַרום פון אויהר שטעלונג, זי וואַנט בלויז. אַז אויב זי האָט אין שיי־בות טוט עגגלאַנד'ס פּאָליטיק אין ארץ ישראל געמאַכט געוויסע קרומשע בעמערקונגען, קאָן מען נישט דערפון רדענען, אַז זי האָט געהאַט בדעה צו אַמאָקירען די קאָמפּעטענץ פון דער מאַנדאַט־מאַכט. נאָך אַזאַ פאָרמולירונג האָט שוין העגדערסאָן געקענט מסכים זיין אויף דער רעזאָלוציע, וואָס פּראָ־קאָפּע האָט פאָרגעלעגט, וואו עס ווערט אויסגעדריקט דער וואונש, אַז „אום צוריקצושטעלען די רוה אין פּאַלעס־טינע זאָל דער ענגלישע רעגירונג אָנעש־מען שריט, וואָס עגטשפּרעכען די פאַר־שלאָגען אין די רעקאָמענדאַציעס פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע".

אויף אַזאַ אופן האָט זיך אַלץ געגע־דונגט בײַ אַנ'אַדוליישער שטימונג אין בײַ אַנ'אַלגעמיינער האַרמאָניע די רוים־קוסיע אין שוין שפּעטער געווען אָהן שום בעדטיטונג. ה' העגדערסאָן האָט זיך אַרויסגערעדט פון דעם עסק אויף אַנ'עלט־בורזשואַזישען שטייגער. ער האָט גערעטעוועט דעם פרעסטיזש פון זיין רעגירונג געגען דער וועלט־קריטיק — אַזוי אַרום האָט ער דורך אַ דעלי־קאַטען טערער דערשטיקט די שטים פון געוויסען, וואָס האָט זיך דורך דער מאַנדאַט־קאָמיסיע אַרויסגעקרעגען אויף דער אויבערפלאַך...

אָבער דער נצחון פון ה' העגדערסאָן אין בײַ דעם אַלעמען דאָך נישט אַזוי פּלקוס און אַזוי הונדערט פּראָצענטיק, ווי מען וועלט עס גערעדט געוועלט און לאָנדאָן און אויך אין די נאַציאָנאַליס־טישע קרייזען פון די אַראַבער. הענ־דערסאָן אין אַרויס פון'ם דעל נישט זונדער, נאָר מאַך בלויז — מיט אַ פשרה. דער פעלקער־ליגע־ראַט האָט נישט געוועלט אויסנאַמפּען דעם אויס־טערטעט פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע, פון דער אַנדערער זייט האָט זי אָבער אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז די בריי־טישע רעגירונג זאָל אונטערנעהמען שריטן, וואָס שטעהען אין דסכם מיט די פאָרשלאָגען און רעקאָמענדאַציעס פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע.

דערין אין פאָרהאַן אַ קענט־גע־כתירה: אויב די מאַנדאַט־קאָמיסיע אין נישט קען העלערע לערפּערשאַפט און אין אויך נישט בערופען צו קאָ־טראָלירען די מאַנדאַט־מאַכט, טאָ ווי געשיקט זיך עס, אַז די מאַנדאַט־מאַכט זאָל זיך מיזען רעלעגען מיט אויהרע וואינשען אין דעקאָמענדאַציעס? — אין אָט דער סתירה בעשטעהט מעקי די פשרה אין, גלעכצייטיג — דער ציונסטישער נצחון אין נענף וואָרום, נישט געקוקט אויף דער פשרה, נישט געקוקט אויף די פרוכען צו פער־קלייסטערן דעם קאָנפליקט צווישען דער מאַנדאַט־קאָמיסיע מיט דער מאַ־דאַט־מאַכט — אין פאָרט אין נענף געוואָרען קלאָר, אַז די מאַנדאַט־מאַכט מיז, אין דער גאַנצער פון דער זאַך אין אין גטסט פון'ם סטאַטוס פון דער פעלקער־ליגע אונטערוואַרפען זיך סי דער קרומיס, סי דער קאָנטראָל פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע, אַלס אָר־גאַן פון דער פעלקער־ליגע.

עס אין קלאָר געוואָרען, אַז דער ארץ ישראל־מאַנדאַט אין נישט עפּעס אַ מתנה פון גרויס־ברוטאַליטאַט לטובת די יודען, כמילא קאָן ער נישט ווערען אַנטזונטיג אויסגעטטשט יעדעסמאָל אַנדערש, אָפּהענגיג פון אַנדער פּאָליטיק. אַלס אונטערנאַציאָנאַלער אַקט בלייבט דער מאַנדאַט אונטערן שוץ און אפּטרופּסות פון'ם אַראַפּאַ פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק.

די ענגלישע רעגירונג האָט זיך אין נענף אויבערצוגעבן, אַז בנוגע דער אויס־פּהרונג פון'ם ארץ ישראל־מאַנדאַט בלייבט זי אונטער דער האַכזאַמער טע־נגג און דער גאַנצער וועלט. ה' העג־דערסאָן'ן האָט זיך אַנגעגעבען צו דערגרייכען אַ פשר־, אָבער עס אין אַ פאַקט, אַז וועגען דער דאָזיגער פשרה האָט ער זיך געטוהט שטאַרק בעמיהען. אַז סוף כל סוף אין אהם געלונגען, צו דערשלאָגען זיך טאַקי נאָר צו אַ פשרה. אָבער נישט צו קיין נצחון — אָט דער פאַקט בעדייט אַ גרויסען און וויכטיגע סיקצעס פון'ם ציונזם.

אין דער שווערער אַרבעט בעתם אויפ־פון פון אַ יודישער נאַציאָנאַלער הכם אין ארץ ישראל קאָן פאַר אונז די פעל־קערלוגע זיין אַ ווערטפולע הילף, אַלס אונטמאַנ, וואָס שטעהט אויף דער וואַך, אַז דער ארץ ישראל־מאַנדאַט זאָל ערלויך און פּונקטליך ווערען אויס־געפיהרט דורך גרויס־ברוטאַליטאַט־מאַכט.

דר. ז. בערקעלהאָמער

פּראָפ. שמעון דובנאָוו
אַ בן שבעים

בערלין. (יטא) דעם 24. סעפּטעמ־בער פייערט דער בערימטער יודישער היסטאָריקער פּראָפ. שמעון דובנאָוו זיין 70־יעהריגען געבורטסטאָג. אין צוזאַ־מענהאַנג דערמיט איז דאָ געשאַפען גע־וואָרען אַ קאָמיטעט פון יודישע געלעהר־טע, וואָס וועט פערעפענטליכען אַ ספּע־ציעלע יובילעום־אויסגאַבע מיט אַר־טיקלען פון יודישע און נישט־יודישע פּראָפעסאָרען וועגען די פערדינסטען פון פּראָפ. דובנאָוו. דאָס יובילעום־בוך וועט איבערגעגעבען ווערען דעם יובילאַט אויף אַ ספּעציעלער יובילעום־פייערונג, דערבײַ וועלען אויך פאָרשטעהער פון דער בערלינער יודישער קהלה בעגריסען פּראָפ. דובנאָוו. שמעון דובנאָוו איז גע־בוירען געוואָרען אין מסטסלאַוול (מאָ־ריוועוער גובערניע) אין יאָהר 1860. זיינע ערשטע ווערק וועגען דער געשיכ־טע פון חסידיזם ווי אויך די מאָנאָגראַ־פיעס וועגען שבתי צבי און יעקב פראַנק האָט ער פערעפענטליכט אין דעם „רוס־קי יעווריי" אין „וואָסכאָד". שפּעטער האָט פּראָפ. דובנאָוו אָנגעשריבען אַ ריזיק מאָנאָגראַפיעס פון דער געשיכטע פון יודען אין פּוילען, ליטא און רוסלאַנד און אַרויסגעגעבען זיין „אַלגעמיינע גע־שיכטע פון יודישען פאָלק". ד"ר דוב־נאָוו איז געווען אויגער פון די גרינדער פון דער „יודישער היסטאָרישע־עטנאָ־גראַפישער געזעלשאַפט" און פּעטער בורג די לעצטע יאָהרען וואוינט ער אין בערלין.

„פּאַלעסטיין וועגען די בע־שלוסען פון אַדמיניסטראַ־טיוו־קאָמיטעט

ירושלים. (יטא) די ענגלישע אויס־גאַבע פון „פּעלעסטיין" פערעפענטליכט אַנ'אַרטיקעל וועגען דעם בעשלוס פון אַדמיניסטראַטיוו־קאָמיטעט פון דער יו־דישער אַגענטע צו שאַפען אַ דעפּאַרטמע־נט פאַר יודיש־אַראַבישער פערשטענ־דיגונג. די צייטונג שרייבט: דער בע־שלוס איז נישט מעהר ווי אַ פּרוב אָפּ־צוגאַרען די אַראַבער און די וועלט. די ציונסטען וואָלטען בעסער געטאָן, ווען זיי שאַפען אַ דעפּאַרטמענט פאַר פּרע־דיגען פאַר רעוויזיאָניסטען און מזרחים. די אַראַבער פאָדערן אַנ'אַראַבישע פעדערעציע, וואָס פאַר אַ שטעלונג פערנעמען יודען צו דער פראַגע?"

דער „נס" בײַ ווילנע...

די שיקסעס זענען געווען פערהיפּנאָטאַזירט. — אַ געשיכטע מיט אַ רעפּלעקטאָר. — מויזענדער פאַנאַטישע פּוירעס זענען אַוועק ענטוישטע.

די צייטונגען האָבען שוין געגיי בע־שריבען די אויסטערלישע „זעהונג", וואָס צוויי שיקסעס פון דאָרף סלזונ־קאַרוודאַ און אַדאַמאָוויטש האָבען גע־האַט אויבערגעלעבט אין יאַשינער יואַלד און וואָס אין בעשטאַנען דערין, אַז זיי האָבען פּלומר'שט געהערט פון אַ בת־קול" און געזעהען אַ לעבטען שען פון בוים.

אויצט לאָזט זיך אויס אָט וואָס:

געבען דעם דערמאָנטען בוים שטעהט אַ „קאַפּליצע" מיט אַנ'אָנגעקלאַפּטער פּישקע, און וועלכער דער המון פלעגט אַרינגוואַרפען נדבות. אָבער שוין זינט אַ קורצער צייט פלעגט דאָס נאַנצע אַרינ־נעוואָרפענע געלד פערשווינדען פון דער פּישקע און מען האָט נישט געקאָנט כאַ־פען, ווער ס'נעמט ערויס דאָס געלד פון דער פּישקע.

נעכטען, ווען ס'האָבען געזאָלט, אַזוי צו זאָגען, „מקוים ווערען" די נביאות פון „בת קול", וואָס אין פלומר'שט אַרויס פון בוים, נעמליך, ס'האָט געזאָלט אונטערגעהן די וועלט. זענען כען יאַשינ־ער אָנגעקומען מויזענדער פּוירעס פון די אַרומיגע דערפער.

אַ זייגער 12 בײַנאַכט און שוין דער וואונדערוואָלד געווען בעלאַגערט פון אַ געוואַלדיג גרויסען המון, וועלכער האָט אַרומגערינגעלט דעם „וואונדערלוכען" בוים און געוואַרט אויפ'ן אָנגעאָנגען „נס". דער בוים און געווען בעשאָנען מיט צלמים, חיילונג בילדער א. אַנד.

האַרט בײַם בוים און געשטאַנען די שיקסע קאַרוודאַ (די צווייטע שוקסע און פון דער נאַנצער מעשה קראַנק געוואָרען און לויט צו בעם) דער אויסזעהן פון קאַרוודאַ האָט עדות געזאָגט, אַז איהר ציושטאַנד און וויי נישט נערמאַל. דער־פּיי האָט אויך נישט געפעהלט אַנ'אַפּ־מוילונג פּאָליצין, צו דימען אָרדענונג.

אומזיסט אָבער האָט דער עילם גע־וואַרט. די שעה'ן זענען געגאַנגען, דער הימעל און געווען פערוואָלקענט, ס'האָט געטריפּט אַ רעגענדעל. וואָס האָט דורכ־געטריפּט אַ מויזענדער מענטשען, אָבער דער גאַנצער אויפגעגעבן אַרום דער פּרעס־גוטיגע יאָהר אין דער לעטטיגע פון דער „אַגענץ". דער פּולאַנאַטישער אין ביוראָקראַטישער כאַראַקטער. וועל־לוצט און ווען דער בחיר און אָנגעקומען און דערזעהען די פרוי האָט ער געוואָלט מאַכען אַ „ויברח", אָבער פּאָליצע האָט אויהם געלאָפּט. און דער אַרעסט האָט ער גע־פּרוווט בעגעהען זעלבסטמאָרד דורך אויפ־שנידען זיך די אָדערען. פון האַנד, אָבער מען האָט אויהם געראַטעוועט.

ווי אַזוי דער בחור הייסט, ווייסט מען נאָך נישט. ווייל מען האָט בײַ אויהם גע־פונען עטלעכע פּאַשאַרטען, די פּאָליצע האָט זיך פערבונדען מיט אַלע אויסלענ־דישע פּאָליצע־דיורעקטיעס. ווי עס הייסט און דאָס מאָל געלונגען אַ „נומער פאַנג".

* * *

אַ שעהנער אַנעקדאָט ווערט דאָ אויצט ערצעהלט פונם מלוכה פּרעזידענט פּראָ־פעסאָר מאַסאַריק. אַנער האָט אין אַ נאַסט הויז מיט די פיסטען געשלאָפען אויפ'ן בוידעם פון פּרעזידענט, פערשטעהט זיך, אַז ער האָט בעקומען אַ גרויסע שטראָף, זיין אַדוואָקאַט האָט אויבערגע־נעבען דעם פּרעזידענט אַ בריעף וועגען בע־נעדיגונג. בעת פּרעזידענט מאַסאַריק האָט די בקשה געלעזען, פרעגט ער זיין אַדיוטאַנט: „זאָל אויך אויהם בעגנאַדי־גען?" — דער אַדיוטאַנט זאָגט: נו. — דערויף פרעגט אויהם דער מלוכה פּרעזי־דענט: האָסטו נאָך קיין מאָל נישט גע־קלאַפּט מיט דעגע פויסטען אויף מיין בוידן? — דער אַדיוטאַנט ווערט רויט און ענטפערט: „דער פּרעזידענט, ווי אין דאָס מעגליך?" און פּרעזידענט מאַסאַ־ריק זאָגט: „האָסטו דען נאָך קיין מאָל נישט אָנגעקלאַפּט כיין פּאַסט־מאַרקען אויף אַ בריעף?"..

דער „נס" בײַ ווילנע...

די שיקסעס זענען געווען פערהיפּנאָטאַזירט. — אַ געשיכטע מיט אַ רעפּלעקטאָר. — מויזענדער פאַנאַטישע פּוירעס זענען אַוועק ענטוישטע.

די צייטונגען האָבען שוין געגיי בע־שריבען די אויסטערלישע „זעהונג", וואָס צוויי שיקסעס פון דאָרף סלזונ־קאַרוודאַ און אַדאַמאָוויטש האָבען גע־האַט אויבערגעלעבט אין יאַשינער יואַלד און וואָס אין בעשטאַנען דערין, אַז זיי האָבען „פּלומר'שט געהערט" אַ „בת־קול" און געזעהען אַ לעבטען שען פון בוים.

אויצט לאָזט זיך אויס אָט וואָס:

געבען דעם דערמאָנטען בוים שטעהט אַ „קאַפּליצע" מיט אַנ'אָנגעקלאַפּטער פּישקע, און וועלכער דער המון פלעגט אַרינגוואַרפען נדבות. אָבער שוין זינט אַ קורצער צייט פלעגט דאָס נאַנצע אַרינ־נעוואָרפענע געלד פערשווינדען פון דער פּישקע און מען האָט נישט געקאָנט כאַ־פען, ווער ס'נעמט ערויס דאָס געלד פון דער פּישקע.

נעכטען, ווען ס'האָבען געזאָלט, אַזוי צו זאָגען, „מקוים ווערען" די נביאות פון „בת קול", וואָס אין פלומר'שט ערויס פון בוים, נעמליך, ס'האָט געזאָלט אונטערגעהן די וועלט. זענען כען יאַשינ־ער אָנגעקומען מויזענדער פּוירעס פון די אַרומיגע דערפער.

אַ זייגער 12 בײַנאַכט און שוין דער וואונדערוואָלד געווען בעלאַגערט פון אַ געוואַלדיג גרויסען המון, וועלכער האָט אַרומגערינגעלט דעם „וואונדערלוכען" בוים און געוואַרט אויפ'ן אָנגעאָנגען „נס". דער בוים און געווען בעשאָנען מיט צלמים, חיילונג בילדער א. אַנד.

האַרט בײַם בוים און געשטאַנען די שיקסע קאַרוודאַ (די צווייטע שוקסע און פון דער נאַנצער מעשה קראַנק געוואָרען און לויט צו בעם) דער אויסזעהן פון קאַרוודאַ האָט עדות געזאָגט, אַז איהר ציושטאַנד און וויי נישט נערמאַל. דער־פּיי האָט אויך נישט געפעהלט אַנ'אַפּ־מוילונג פּאָליצין, צו דימען אָרדענונג.

אומזיסט אָבער האָט דער עילם גע־וואַרט. די שעה'ן זענען געגאַנגען, דער הימעל און געווען פערוואָלקענט, ס'האָט געטריפּט אַ רעגענדעל. וואָס האָט דורכ־געטריפּט אַ מויזענדער מענטשען, אָבער דער גאַנצער אויפגעגעבן אַרום דער פּרעס־גוטיגע יאָהר אין דער לעטטיגע פון „אַגענץ". דער פּולאַנאַטישער אין ביוראָקראַטישער כאַראַקטער. וועל־לוצט און ווען דער בחיר און אָנגעקומען און דערזעהען די פרוי האָט ער געוואָלט מאַכען אַ „ויברח", אָבער פּאָליצע האָט אויהם געלאָפּט. אין דער זעלבער צייט האָט ער געפּלעקט דער־מיט אַ רעפּלעקטאָר. אַ געשיכטע מיט אַ רעפּלעקטאָר. — אַ געשיכטע מיט אַ רעפּלעקטאָר. — מויזענדער פאַנאַטישע פּוירעס זענען אַוועק ענטוישטע.

אַז אויהר פרעגט אַ מאַרינבאַדער יושב „ווען איז שלום סעזאָן?" ענטפערט ער אויך: „ווען דער בעלזער ראַבינער פאָהרט אַוועק". אויצט האָט שוין דער בעלזער רבי פערלאָזט מאַרינבאַד און דער אָפּ־פאָהר איז געווען, כמדומה, מיט גרויס פּאַ־ראַד.

אַ שעה פאַר'ן אָפּפאָהרען האָט זיך פערזאַמעלט אַ געוואַלטיגער עולם פון יו־דען און נישט יודען פאַר „לעטצטער'ס האָ־טעל נאַציאָנאַל" פאָטאָגראַפיען זענען מיט זייערע אַפּאַראַטען געשטאַנען, גרייט אויפצונעמען דאָס אָנגעשטיגען און צוג, אַ כאַראַטע אין געווען צוגעגרייט אין אַנטער שטאַרקען געדראַנג. און קיינ־מיט מיה געלונגען אַ ווענ צו מאַכען פאַרן רבי'ן דער „רעזיז־מאַרשאַל" און געווען דער „האָטעל נאַציאָנאַל" ה'. קורט לעטצטער, וועלכער דאָט און רעש נישט פערגעסען פאַר מיר אַלס קאָרעספּאָנדענט, אַ פּלאַץ אין וואָגען צו זוכערען באַלד נאָכ'ן רבינ'ס ערשט נאָר אונז האָט זיך נעצויגען אַ גרויסע צאָהל פּיאַקערס און מאַקסונ־קעס. אויפ'ן באַהן הויף אין געוואָרען די ענגשאַפט און לשער, די באַהן די־רעקציע און ענגער האָט צוגעשטעלט אַ צום שנעל־צוג אַ גרויסען וואַגאָן צוויי־אין דריטע קלאַס. בײַם אָנקומען פון צוג האָט די באַהן פערוואַלטונג אַלען געשפּענט דעם פערהתמטען וואַגאָן אין אומגער אַ שטאַרקער פּאָליצעי־שטיר־הה אין געלונגען דעם רבין צו פערנעהמען זיין פּלאַץ אין וואַגאָן.

ווען דער צוג האָט שוין כמעט גערו־

דער „נס" בײַ ווילנע...

די שיקסעס זענען געווען פערהיפּנאָטאַזירט. — אַ געשיכטע מיט אַ רעפּלעקטאָר. — מויזענדער פאַנאַטישע פּוירעס זענען אַוועק ענטוישטע.

די צייטונגען האָבען שוין געגיי בע־שריבען די אויסטערלישע „זעהונג", וואָס צוויי שיקסעס פון דאָרף סלזונ־קאַרוודאַ און אַדאַמאָוויטש האָבען גע־האַט אויבערגעלעבט אין יאַשינער יואַלד און וואָס אין בעשטאַנען דערין, אַז זיי האָבען „פּלומר'שט געהערט" אַ „בת־קול" און געזעהען אַ לעבטען שען פון בוים.

אַז דער שוונדלער האָט מיט זיין בע־בע־מעשה געמאַכט נישט קיין שלעכט נעשעפט אין צו זעהען. וואָס פון אין מאָג אַלין האָט דער המון ארייגגעוואָר־פען נעוועלט 900 גולדען.

די נאַנצע מעשה האָט שיין אויצט דערויבער אָנגענומען גאָר אַנ'אַנדערע וועגדרונג. די אויספאָרשונג דויערט נאָך.

דעקלאַראַציע פון אַרבייטער־פאַרשטעהער קריטיקירט שאַרף די טעטיגקייט פון יוד „אַגענץ"

וועלען אבער אונטער שטיצען די קאָנסולידאַציע־אַרבייט און די קאָלאָניזאַציע

בערלין, (יט"א)

נאָך דער זוצוגג פונ'ם אַדמיניסטראַ־טיוו־קאָמיטעט פון דער יודישער אַגענץ אין בערלין, האָט דער אַרבייטער־פּלע־געל פון ציוניסטישען א. ק אין אַדמי־ניסטראַטיוו־קאָמיטעט פערעפענטליכט פאָלגענדע ערקלעהרונג: מיר האָבען אונטער בעשטימטע בעדינגונגען מיטגע־האָלפען צו דער שאַפונג פון דער פער־טרעטערטער „אַגענץ" און מיר ווילען אויך ווייטער העלפען זי צו פערנעדסערן. דער מיסערפאָלג פון דער „אַגענץ" אונ'ם יאָהר פרעלובט נאָך נישט אַרויס צוטראָגען אַנ'אַדעקוואַט אַ „גומער פאַנג".

* * *

אַ שעהנער אַנעקדאָט ווערט דאָ אויצט ערצעהלט פונם מלוכה פּרעזידענט פּראָ־פעסאָר מאַסאַריק. אַנער האָט אין אַ נאַסט הויז מיט די פיסטען געשלאָפען אויפ'ן בוידן פון פּרעזידענט, פערשטעהט זיך, אַז ער האָט בעקומען אַ גרויסע שטראָף, זיין אַדוואָקאַט האָט אויבערגע־נעבען דעם פּרעזידענט אַ בריעף וועגען בע־נעדיגונג. בעת פּרעזידענט מאַסאַריק האָט די בקשה געלעזען, פרעגט ער זיין אַדיוטאַנט: „זאָל אויך אויהם בעגנאַדי־גען?" — דער אַדיוטאַנט זאָגט: נו. — דערויף פרעגט אויהם דער מלוכה פּרעזי־דענט: האָסטו נאָך קיין מאָל נישט גע־קלאַפּט מיט דעגע פויסטען אויף מיין בוידן? — דער אַדיוטאַנט ווערט רויט און ענטפערט: „דער פּרעזידענט, ווי אין דאָס מעגליך?" און פּרעזידענט מאַסאַ־ריק זאָגט: „האָסטו דען נאָך קיין מאָל נישט אָנגעקלאַפּט כיין פּאַסט־מאַרקען אויף אַ בריעף?"..

מאַריענבאַד פאַר נעילה

דעם בעלזער רבי'ס אבפאהר. — אַנ'אַנעקדאָט פון פּרעז. מאַסאַריק. — אַרעסטירט אַ פּרויען־הענדלער

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון א. מייזעלס

אַז אויהר פרעגט אַ מאַרינבאַדער יושב „ווען איז שלום סעזאָן?" ענטפערט ער אויך: „ווען דער בעלזער ראַבינער פאָהרט אַוועק". אויצט האָט שוין דער בעלזער רבי פערלאָזט מאַרינבאַד און דער אָפּ־פאָהר איז געווען, כמדומה, מיט גרויס פּאַ־ראַד.

אַ שעה פאַר'ן אָפּפאָהרען האָט זיך פערזאַמעלט אַ געוואַלטיגער עולם פון יו־דען און נישט יודען פאַר „לעטצטער'ס האָ־טעל נאַציאָנאַל" פאָטאָגראַפיען זענען מיט זייערע אַפּאַראַטען געשטאַנען, גרייט אויפצונעמען דאָס אָנגעשטיגען און צוג, אַ כאַראַטע אין געווען צוגעגרייט אין אַנטער שטאַרקען געדראַנג. און קיינ־מיט מיה געלונגען אַ ווענ צו מאַכען פאַרן רבי'ן דער „רעזיז־מאַרשאַל" און געווען דער „האָטעל נאַציאָנאַל" ה'. קורט לעטצטער, וועלכער דאָט און רעש נישט פערגעסען פאַר מיר אַלס קאָרעספּאָנדענט, אַ פּלאַץ אין וואָגען צו זוכערען באַלד נאָכ'ן רבינ'ס ערשט נאָר אונז האָט זיך נעצויגען אַ גרויסע צאָהל פּיאַקערס און מאַקסונ־קעס. אויפ'ן באַהן הויף אין געוואָרען די ענגשאַפט און לשער, די באַהן די־רעקציע און ענגער האָט צוגעשטעלט אַ צום שנעל־צוג אַ גרויסען וואַגאָן צוויי־אין דריטע קלאַס. בײַם אָנקומען פון צוג האָט די באַהן פערוואַלטונג אַלען געשפּענט דעם פערהתמטען וואַגאָן אין אומגער אַ שטאַרקער פּאָליצעי־שטיר־הה אין געלונגען דעם רבין צו פערנעהמען זיין פּלאַץ אין וואַגאָן.

ווען דער צוג האָט שוין כמעט גערו־

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט") — פון א. מייזעלס

דרט, האָט דער ה' קורט לעטצטער מיר דערלאַנגט אַ בוקעט לען פּראַג און, בײַן ברירה, האָב איך געמוזט מיט פאָהרען.

ווען מיר זענען אָנגעקומען קען פּראַג אויפ'ן ווילזאָן באַהן הויף, האָט דעם צוג אָפּגעוואַרט אַ גרויסער עולם, ווייל די פּראַגער צייטונגען האָבען שוין גע־האַט געבראַכט נישט בלויז שוין יע־דיעה, נאָר אַפילו די בולדער פון בעלזער'ס אָפּרייזע פון מאַרינבאַד. עס זענען שוין געווען אויך אַהן אַ שיעור זשורנאַליסטען וועלכע האָבען יעדען יוד מיט אַ באַר־אינטרויאירט.

* * *

אין הינען שטראַנדבאַד און געשעען אַ גרויסע גנבה (מען וועט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט" צוהען צו פערנעמען אַלץ כטם, ווייל אין אַנער פרייטאָג נאַכט־... אין בריף פון מאַרינבאַד האָט אויהר גע־שריבען: אַז דאָ גיבט מען נישט, אַ פּנים אַנ'ען הרה נעגעבען...) אַ געווי־סער יעקב ראָזענמאַן האָט אויבער גע־נעבען בײַ דער קאַסע, צו בעהאַלטען אַ סכום פון 80 טויזנט משעלישע קראָנען (לערך 20 טויזענד זלאָטעס) אין געזאַמ־דערויף אַ בעשטעטיגונג. בעת'ן באָרען האָט אַנער אויפגעמאַכט זיין קאַפּונע, אַרויסגענומען די בריף־פּאַס און בײַ דער קאַסע זיך געהייסען געבען אויף דער בעשטעטיגונג די 80 טויזענד קר. און דגם ה' ראָזענמאַן האָט געהייסען אַרויס־צוגעבען דאָס געלד נאָר מיט זיין געטי־מערשיפּס, האָט מען עס נישט געטאָן, נאָר אַ אַס געלד אַזוי אַרויס געגעבען. ווער ס'וועט אויצט לערען דעם שאָדען, וועט ערשט דאָס גערעכט פּסקענען.

דעם זעלבען טאָג דאָס מען בײַ אַ פרוי, אויך אין שטראַנדבאַד, אַרויסגע־נומען אַ פּאָר אייערנגלעך און ווערט פון 20 טויזענד קר. און דער גנבה אין מען חישד אַ בערוהמטען ווינער „בעל מלא־כה".

* * *

אין דער לעצטער צייט האָבען זיך בע־ווינען אַמאָנסען אין ר' דינע צייטונגען. אַז אַ רייכער אַמעריקאַנער זולט דאָמען־בע־קאַנטשאַפט, אַ פרוי פון מאַרינבאַד, וועל־כע האָט דערויף געענטפערט, אין אַרייג־געפאַלען מיט אַ סומע פון 40 טויזענד קר. (זי אין צו אַלט געווען, האָט ער נאָר בײַ אויהר דאָס געלד אויסגענאַרט...) אין דער בחור אין פערשוואונדען.

אַ קורצע צייט שפּעטער, האָט די פרוי אַנ'עהנלוכען אַנאָנס נעגעבען זי האָט זיך געלאָזט אַ בריף שרייבען אין אָבגע־רעדט אין מאַרינבאַד זיך צו פרעפּען. דער בריף־טייל האָט זי מודיע געווען דער פּע־

פּראַגע פון קאַלענדאַר־רעפאָרם וועט בעטראַכט ווערען רוב'ן פעלקער־בונד אין אָקטאָבער 1930.

נענף. (יטא) דער קאָמיטעט פאַר קאָמונ'יקאַציע אין טראַנזיט־פראַגען בײַם פעלקער־בונד האָט בעשלאָסען צו שטע־לען אויפ'ן טאָג־אָרדנונג פון דער נאָ־הענטסטער קאָמונ'יקאַציע אין טראַנזיט־קאָנפערענץ, וואָס וועט פאָרקומען אין אָקטאָבער 1930 די פראַגע פון קאַלענ־דער־רעפאָרם פון רעליגיעזען שטאַנד־פּונקט.

דער קאָמיטעט האָט אויפגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע פאָדערט אַז אַלע מדינות זאָלען אָנהייבן מיט דער ענגלישער רעגירונג, אַלס מאַנדאַט־מאַכט פון ארץ ישראל, אַז זי זאָל אויפהערן מיט אַ־גיטירונג אין ארץ ישראל קעגן דער וועלט־קריטיק — אַזוי אַרום האָט ער דורך אַ דעלי־קאַטען טערער דערשטיקט די שטים פון געוויסען, וואָס האָט זיך דורך דער מאַנדאַט־קאָמיסיע אַרויסגעקרעגען אויף דער אויבערפלאַך...

אָבער דער נצחון פון ה' העגדערסאָן אין בײַ דעם אַלעמען דאָך נישט אַזוי פּלקוס און אַזוי הונדערט פּראָצענטיק, ווי מען וועלט עס גערעדט אין לאָנדאָן און אויך אין די נאַציאָנאַליס־טישע קרייזען פון די אַראַבער. הענ־דערסאָן אין אַרויס פון'ם דעל נישט זונדער, נאָר מאַך בלויז — מיט אַ פשרה. דער פעלקער־ליגע־ראַט האָט נישט געוועלט אויסנאַמפּען דעם אויס־טערטעט פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע, פון דער אַנדערער זייט האָט זי אָבער אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז די בריי־טישע רעגירונג זאָל אונטערנעהמען שריטן, וואָס שטעהען אין דסכם מיט די פאָרשלאָגען און רעקאָמענדאַציעס פון דער מאַנדאַט־קאָמיסיע.

דערין אין פאָרהאַן אַ קענט־גע־כתירה: אויב די מאַנדאַט־קאָמיסיע אין נישט קען העלערע לערפּערשאַפט און אין אויך נישט בערופען צו קאָ־טראָלירען די מאַנדאַט־מאַכט, טאָ ווי געשיקט זיך עס, אַז די מאַנדאַט־מאַכט זאָל זיך מיזען רעלעגען מיט אויהרע וואינשען אין דעקאָמענדאַציעס? — אין אָט דער סתירה בעשטעהט מעקי די פשרה אין, גלעכצייטיג — דער ציונסטישער נצחון אין נענף. וואָרום, נישט געקוקט אויף דער פשרה, נישט געקוקט אויף די פרוכען צו פער־קלייסטערן דעם קאָנפליקט צווישען דער מאַנדאַט־קאָמיסיע מיט דער מאַ־דאַט־מאַכט — אין פאָרט אין נענף געוואָרען קלאָר, אַז די מאַנדאַט־מאַכט מיז, אין דער גאַנצער פון דער זאַך אין אין גטסט פון'ם סטאַטוס פון דער פעלקער־ליגע־ראַט אונטערוואַרפען זיך סי דער קרומיס, סי ד

מארד אויף פשענדזעלניאנא 21

5 פערזאָן ארעסטירט געוואָרען

(§) נעכטן 5 נאָכמיטאָג זענען די אינוואוינער פון פשענדזעלניאנא 21 אויפגעצושטערט געוואָרען פון רעוואָלווער שאָסען. וואָס האָבען זיך געהערט פון דרעסען פון הויז באלד דערנאָך האָבן זיך דרטראָגען קרעכצען און הילפס־וועפען. עס וואָסען זיך אויך אויפגערוסען די מוטען פון אַ וואוינונג. די דערשראָקענע לאַקאַטאָרען האָבען געדרונגען, אַז עס ווערט אויסגעהערט אַ באַנדיטען־אָנפאַל.

דער מורד פון הויז האָט דאַן בעפוילען דאָס טויער צו מען האָט אַרויסגערופען פּאָליצאי. פונדעסטוועגען זענען אויף אַנאָרדענונג פון דער לוטשע וואַכטמאַן 8. קאָמיסאַריאַט און 4 פּאָליצאַיאַנטען אין.

מיט רעוואָלווערען אין די הענד

זענען זיי אַרויף אויף די טרעפּען פון הויז.

פאַר דער וואוינונג פון לאַקאַטאַר וואָלעמען לוטשונסקי האָבען די פּאָליציאַנטען דערזעהען לויפן אַ מאַנספּערשאָן אָהן בעוואוסטזיין. ווי עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט אין אַן אויסגעשלאָסענע דעם פון.

א רוי׳ איי רויך

אויף דער אויפפאָרדערונג פון דער פּאָליציי האָט דער זוהן פון אויגענטומער פון דער וואוינונג, דער 17־יעהריגער מיעטשיסלאַו, געעפנט די טור און אַרבעטקאַמער בען געמאַכט אַ אָנשאָס אויף זיינער וואוינונג, וועלכע דינט אויפברעכען די טור און ערמאָרדען זיין פאָטער, וואָס איז געלעגען צו בעט שווער קראַנק.

פערשווינדענדיג דעם פאָטער האָט דער זוהן לויפן אויפן אויגענטומער פון דער וואוינונג, דער 17־יעהריגער מיעטשיסלאַו, געעפנט די טור און אַרבעטקאַמער, אַז אַנבעטאַמטע פערזאָנען האָבען געמאַכט אַ אָנשאָס אויף זיינער וואוינונג, וועלכע דינט אויפברעכען די טור און ערמאָרדען זיין פאָטער, וואָס איז געלעגען צו בעט שווער קראַנק.

פערשווינדענדיג דעם פאָטער האָט דער זוהן לויפן אויפן אויגענטומער פון דער וואוינונג, דער 17־יעהריגער מיעטשיסלאַו, געעפנט די טור און אַרבעטקאַמער, אַז אַנבעטאַמטע פערזאָנען האָבען געמאַכט אַ אָנשאָס אויף זיינער וואוינונג, וועלכע דינט אויפברעכען די טור און ערמאָרדען זיין פאָטער, וואָס איז געלעגען צו בעט שווער קראַנק.

פערזענליכע חשבונות.

בעת לוטשונסקי׳ס זוהן האָט זיך אָפּגעזאָגט צו עפענען די טור, האָבען זיי מיט אַזעלכע געזינען אויפברעכען די טור, דראָהענדיג דערבי לוטשונסקי׳ן מיט׳ן טויט ראַן האָט דער יונגער לוטשונסקי געשאָסען דורך דער טור און שווער פערוואונדעט פּאָוועלעץ׳ן. די אויגע אָנפאַלער זענען דאַן ענטלאָפען און זיך בעהאַלטען אויפן בודעם.

בעהאַלטען אויפן בודעם.

צוליב דעם, וואָס די לאַקאַטאַרען פון הויז האָבען זיך צוזאַמענגעקלעבען און הויף און אומגעגליך געמאַכט די אָנפאַלער צו אַנטלויפען, האָבען זיי זיך געוואָלט אַרויסרונען דורכ׳ן דאַך.

מישושלאַו לוטשונסקי האָט זיך מודה געווען, אַז דעם רעוואָלווער, אויף וועלכען זיין פאָטער קען ערלייכנעשט נישט געהאַט, האָט ער נאָכ׳ן שיסען אָפּגעגעבען צו בעהאַלטען זיין חבר נעהאַט

פערזענליכע חשבונות.

בעת לוטשונסקי׳ס זוהן האָט זיך אָפּגעזאָגט צו עפענען די טור, האָבען זיי מיט אַזעלכע געזינען אויפברעכען די טור, דראָהענדיג דערבי לוטשונסקי׳ן מיט׳ן טויט ראַן האָט דער יונגער לוטשונסקי געשאָסען דורך דער טור און שווער פערוואונדעט פּאָוועלעץ׳ן. די אויגע אָנפאַלער זענען דאַן ענטלאָפען און זיך

בעהאַלטען אויפן בודעם.

צוליב דעם, וואָס די לאַקאַטאַרען פון הויז האָבען זיך צוזאַמענגעקלעבען און הויף און אומגעגליך געמאַכט די אָנפאַלער צו אַנטלויפען, האָבען זיי זיך געוואָלט אַרויסרונען דורכ׳ן דאַך.

מישושלאַו לוטשונסקי האָט זיך מודה געווען, אַז דעם רעוואָלווער, אויף וועלכען זיין פאָטער קען ערלייכנעשט נישט געהאַט, האָט ער נאָכ׳ן שיסען אָפּגעגעבען צו בעהאַלטען זיין חבר

גרעפּישער זוהן, אַ קאָמוניסט

וועלכער האָט געוואָלט אָנפיהרען מיט דער וואַהל־אַכציע אין לאָדז, ארעסטירט געוואָרען

(וו) דער בעקאַנטער קאָמוניסט קאַזשמיעש טשוכאָצקי, דער זוהן פון דער גרעפון ליבעסקאַ, אין דעלעגירט געוואָרען אָנצופיהרען מיט דער וואַהל־אַכציע פון די קאָמוניסטען אין לאָדז קרוין. וועגען דעם האָט זיך דערוואוסט די פּאָליטישע פּאָליציי אין זי האָט טשיכאָצקי׳ן ארעסטירט אויף דער באַהן, נאָך פאַר׳ן אָפּשטעגען אין לאָדז.

—:0:—

נייע פעראַרדנונג

וועגען פּאַפּיראָסען און ציי־טונגס־סיאַסען

(וו) די שטאָט־סטאַראָסטווע האָט בעאויפטראָגט די פּאָליציי אויסצואַרבייטען אַ פּלאַן, ווי אַזוי אויסצומיידען, אַז די פּאַפּיראָסען־בודקעס און ציי־טונגס־קיאָסקען זאָלען נישט שטערן דעם גאַסען־פערקעהר. די ערטער פון די קיאָסקען וועלען טיילווייז איבער־נערוקט ווערען.

אפצייכונגס־טאָג

לטובת „תומכי אורחים"

חיינט דאָנערשטאָג קומט פאָר אַן אָפּצייכונגס־טאָג לטובת דעם הילפס־פאָר־אַיין „תומכי אורחים".

ס׳איז צו האָפען, אַז די יודישע בעפעלקערונג וועט ברייטווילינ אונטער־שטיצען דעם פאָראיין „תומכי אורחים" און קויפען אַ בלומעל און אויף אַזאַ אופן העלפן הונדערטער אָרימע בכבוד׳ן פאַמיליעס, וועלכע געניסען אונטערשטיצונג און „תומכי אורחים".

פאַסט־הנחה אויף ביכער

(וו) ביים איבערשיקען ביכער מיט דער פּאָסט, ווערט אנגעווענדעט אַ הנחה־טאַריף. אויף דער פּאַקונג מוז זיין אויפגעשריבען „ביכער".

נייע פּרייזען פון געבעכס

(ב) די צענניק־קאָמיסיע ביים מאַגיס־טראַט האָט בעשטימט נייע פּרייזען פון געבעקס.

אַ „גוטער ברודער" נעהמט צו די בלה פון זיין פריינד צוזאַמען מיטן גע׳גנב׳עטן פערמעגן און ווערט ארעסטירט אונטער דער חופה

אויסטרלישע פערלויפעניש פון ליבע, פעראַט און גנבה אין לאָדז

(§) אין לאָדז מיט זיך אויצ אַ קאַלעניש מיט אַ׳אַרעסט פון אַ יונג יוד דיש פאַר־פאָלק, וואָס איז פערבעטען געוואָרען אין חר־גדיא פון אונטער דער חופה אַפיר.

די מעשה פון דער געשיכטע איז אַזאַ:

אויף קעלמאַ נאַס וואוינט אַ פערמעגליכער סוחר הנא א. וועלכער האָט אַ 18־יעהריגע טאָכטער, דאָס שענדעל פון שטוב. האָט זיך דאָס מעכטערל פערלוב אין 22־יעהריגען לייב ו. פון פאַלודזיאוע נאַס. בוידעם האָבען זיך יעדען טאָג בעגעגענט און אַ מאַנץ־זאַל אויף צו־געל־נאַס. בון דעם מוידעל׳ס עלטערן האָבען זיך דערוווסט פון דער לובע. דער שידוך איז טאַקע־טאַקע נישט אָנגעשטאַנען און זיי האָבען געזוכט אַ לעמיש־שערען זוגיג. שרכנים האָבען טאַקע געבראַכט פאַר׳ן מעכטערל אַ רעכטען חתן, אַ געוויסען מוידעל ק., וועלכער איז אָבער שוין אַלט געווען 34 יאָהר. אַ׳, דער מאַכטער געפעלט ער נישט, דאָס איז אַ קלוגנקעס נעגיג, אַז ער איז נושא חן בעי די עלטערן, איז ס׳איז בעשטימט געוואָרען זמן־חתונה.

דער מאַכטער׳ס געלובטער, ו. האָט זיך דערוווסט פון טאַטע־מאַמע׳ס פלעגער און ער האָט צוגערעדט דאָס מוי־דעל, זי זאָל מיט אים אַנטלויפען פון דער היים, כדי אין אַ פרעמדער שטאָט צו שטעלען חופה. דאָס מוידעל, זעהענדיג, אַז די עלטערן וועלען אויסגעבלוצט נישט געבען קיין גרו, האָט אויסגעגעבען אַ גונסטיגען מאָמענט, אויפגעבראָכען אין דער היים אַ קופּער, אַרויסגע׳גנב׳עט 1000 דאָלאַר, 1800 זל. און פיל צוה־רגוג זי האָט דאָס אַלץ אויבערגעגעבען דעם חתן, וועלכער האָט זיך אָפּגעוואַרט פאַר׳ן טויער און ער האָט זי אויסגע־פיהרט אין דער וואוינונג פון זיינע אָנגעגעבען זיין חבר

בעהאַלטען אויפן בודעם.

צוליב דעם, וואָס די לאַקאַטאַרען פון הויז האָבען זיך צוזאַמענגעקלעבען און הויף און אומגעגליך געמאַכט די אָנפאַלער צו אַנטלויפען, האָבען זיי זיך געוואָלט אַרויסרונען דורכ׳ן דאַך.

מישושלאַו לוטשונסקי האָט זיך מודה געווען, אַז דעם רעוואָלווער, אויף וועלכען זיין פאָטער קען ערלייכנעשט נישט געהאַט, האָט ער נאָכ׳ן שיסען אָפּגעגעבען צו בעהאַלטען זיין חבר

פערזענליכע חשבונות.

בעת לוטשונסקי׳ס זוהן האָט זיך אָפּגעזאָגט צו עפענען די טור, האָבען זיי מיט אַזעלכע געזינען אויפברעכען די טור, דראָהענדיג דערבי לוטשונסקי׳ן מיט׳ן טויט ראַן האָט דער יונגער לוטשונסקי געשאָסען דורך דער טור און שווער פערוואונדעט פּאָוועלעץ׳ן. די אויגע אָנפאַלער זענען דאַן ענטלאָפען און זיך

בעהאַלטען אויפן בודעם.

צוליב דעם, וואָס די לאַקאַטאַרען פון הויז האָבען זיך צוזאַמענגעקלעבען און הויף און אומגעגליך געמאַכט די אָנפאַלער צו אַנטלויפען, האָבען זיי זיך געוואָלט אַרויסרונען דורכ׳ן דאַך.

מישושלאַו לוטשונסקי האָט זיך מודה געווען, אַז דעם רעוואָלווער, אויף וועלכען זיין פאָטער קען ערלייכנעשט נישט געהאַט, האָט ער נאָכ׳ן שיסען אָפּגעגעבען צו בעהאַלטען זיין חבר דאַך.

די מעשה פון דער געשיכטע איז אַזאַ:

אויף קעלמאַ נאַס וואוינט אַ פערמעגליכער סוחר הנא א. וועלכער האָט אַ 18־יעהריגע טאָכטער, דאָס שענדעל פון שטוב. האָט זיך דאָס מעכטערל פערלוב אין 22־יעהריגען לייב ו. פון פאַלודזיאוע נאַס. בוידעם האָבען זיך יעדען טאָג בעגעגענט און אַ מאַנץ־זאַל אויף צו־געל־נאַס. בון דעם מוידעל׳ס עלטערן האָבען זיך דערוווסט פון דער לובע. דער שידוך איז טאַקע־טאַקע נישט אָנגעשטאַנען און זיי האָבען געזוכט אַ לעמיש־שערען זוגיג. שרכנים האָבען טאַקע געבראַכט פאַר׳ן מעכטערל אַ רעכטען חתן, אַ געוויסען מוידעל ק., וועלכער איז אָבער שוין אַלט געווען 34 יאָהר. אַ׳, דער מאַכטער געפעלט ער נישט, דאָס איז אַ קלוגנקעס נעגיג, אַז ער איז נושא חן בעי די עלטערן, איז ס׳איז בעשטימט געוואָרען זמן־חתונה.

דער מאַכטער׳ס געלובטער, ו. האָט זיך דערוווסט פון טאַטע־מאַמע׳ס פלעגער און ער האָט צוגערעדט דאָס מוי־דעל, זי זאָל מיט אים אַנטלויפען פון דער היים, כדי אין אַ פרעמדער שטאָט צו שטעלען חופה. דאָס מוידעל, זעהענדיג, אַז די עלטערן וועלען אויסגעבלוצט נישט געבען קיין גרו, האָט אויסגעגעבען אַ גונסטיגען מאָמענט, אויפגעבראָכען אין דער היים אַ קופּער, אַרויסגע׳גנב׳עט 1000 דאָלאַר, 1800 זל. און פיל צוה־רגוג זי האָט דאָס אַלץ אויבערגעגעבען דעם חתן, וועלכער האָט זיך אָפּגעוואַרט פאַר׳ן טויער און ער האָט זי אויסגע־פיהרט אין דער וואוינונג פון זיינע אָנגעגעבען זיין חבר

בעהאַלטען אויפן בודעם.

צוליב דעם, וואָס די לאַקאַטאַרען פון הויז האָבען זיך צוזאַמענגעקלעבען און הויף און אומגעגליך געמאַכט די אָנפאַלער צו אַנטלויפען, האָבען זיי זיך געוואָלט אַרויסרונען דורכ׳ן דאַך.

מישושלאַו לוטשונסקי האָט זיך מודה געווען, אַז דעם רעוואָלווער, אויף וועלכען זיין פאָטער קען ערלייכנעשט נישט געהאַט, האָט ער נאָכ׳ן שיסען אָפּגעגעבען צו בעהאַלטען זיין חבר

פערזענליכע חשבונות.

בעת לוטשונסקי׳ס זוהן האָט זיך אָפּגעזאָגט צו עפענען די טור, האָבען זיי מיט אַזעלכע געזינען אויפברעכען די טור, דראָהענדיג דערבי לוטשונסקי׳ן מיט׳ן טויט ראַן האָט דער יונגער לוטשונסקי געשאָסען דורך דער טור און שווער פערוואונדעט פּאָוועלעץ׳ן. די אויגע אָנפאַלער זענען דאַן ענטלאָפען און זיך

פערקויפטע נשמות

שפּאַנענדער ראָמאַן

(148 פאָרטזעצונג)

אונטען, ביי דער מויער האָבען יעצט געבילט עטליכע ווילדע, גרויסע הינד, אין אויפגעהויבען א שרעקליכען אַלאַרם.

— דו ביסט פערוואונדעט?—האָט טויט-פויגעל א פרעג געטון זיין חבר.

— ניין, נאָר איך פיהל, ווי זיי האָבען מיר אַראָפּגעשלעפּט די הויזען! יעצט זענען מיר אין דער נעץ.

— מיר מוזען די הינד דערשיסען, — האָט טויט-פויגעל זיך אָנגערופען, אַרויסציהענדיג זיין פיסטאָלעט.

— דאָס האָט קיין זין נישט. — האָט זיך ברייטשייד אָנגערופען. — אויף צו שיסען איז שוין יעצט צו פינסטער, און אזוי זיי דער'הרג'ענען איז יעצט אויך אונמעגליך.

— אַלזאָ, וואָס זאָלען מיר טון, הערשער?

— די שטיינער אין דער מויער זיצען לויז, — האָט ברייטשייד געענטפערט,—מיר וועלען אַרויסברעכען שטיקער ציגעל און פעריאָגען די הינד.

טויט-פויגעל און גאַכט-סאָוועט האָבען אָנגעהויבען אַטאַקירען זייערע געגנער. צוויי הינד האָבען זיך אָנגעהויבען צוריקציהען, און נאָך שטאַרקער אָנגעהויבען בילען.

— די בעסטיעס וועלען אויפוועקען דעם גאַנצען ישוב. איך הער, ווי מען בעוועגט זיך שוין, אך, פערשאָלטען זאָל עס ווערען, אַלץ הויבט זיך אָן איבערוועקען.

עס זענען געקומען צו לויסען פויערים, מיידלעך, דינער זעלנער, און א כמאַרע מענשען האָבען זיך דערנעהנטערט צום אָרט, וואו די הינט האָבען געוואַיעט.

כאַפּיטעל 62.

די שרעקליכע חברים

האַנגא און ניגאָן האָבען נישט געקענט קיין וואָרט אַרויסרעדען, ווייל די מענטשן, וואָס זיי האָבען געהאַט פערוואָרפען איבער די קעפּ, האָבען זיי געשטיקט. זיי האָבען נאָר געפּיהלט, ווי מען שטופּט און שטויסט זיי, זיי זענען אַריבערגעגאַנגען דורך עפּעס א בריק, וואָס האָט זיך געוואַקעלט אונטער די פיס, זיי האָבען זיך בײדע אָנגעשטויסען, אז מען פיהרט זיי אין דאונינגען פון די ציגיינער.

דאָס זענען געווען מענשען, וואָס האָבען געלעבט און געוואַנדערט איבער די דערפער און וועלדער. ווינטער-צייט האָבען זיי פערבראַכט אין פאַריז, וואו זיי האָבען געזאַמעלט געלד דורך בעטלען און קאַרטען-לייגען. די ציגיינער האָבען אַרייגגעשטויסען די צוויי מיידלעך אין א פינסטערען קעלער און פערקלאַפּט אונטער זיי די טיר. בײדע האָבען זיי קוים זיך בעפרייט פון די מענטעל און האַלב-לעבעדיגע אָנגעהויבען פרייַ אָטעמען.

— וואו זענען מיר? — האָט האַנגא שטיל געפרעגט.

— אין א קלייַנעם, נישט - בעפענסטערטען קעהלער — האָט ניגאָן געענטפערט. — דאָס האָבען די ציגיינער אונז דאָ פערשלעפּט.

אין דער הויך איבער'ן קעלער האָבען געוואוינט אַכט פערזאָן אין א צימער'ל, וואו עס האָבען זיך געפינען מכשירים צו פערשידענע שוואַרץ-קינסטלערייען.

— א פעטען ביסען האָבען מיר געפאַקט, נישקשה, — האָט זיך אָנגערופען איינער פון די מענער, העכסטוואַהרשיינליך דער דירעקטאָר פון דער טרופּע.

— אַלעס איז זעהר גוט און שעהן, האָט זיך אָנגערופען איינע פון די פרויען, זיכער דעם דירעקטאָר'ס ווייב.— דו האָסט אָבער פערגעסען וועגען דער הויפּט-זאַך, דאָס איב מיר וועלען אַדורכפאָהרען די שטעטלעך און די דערפער וועט מען באַלד דערקענען, אז די צוויי ווייסע מיידלעך זענען נישט פון אונזער ראַסע.

— איך האָב שוין וועגען דעם געטראַכט. מיר מוזען מיט יאַנדעס-זאַפּט פערשמירען זייערע פּנים'ער.

— אָבער איינע פון זיי האָט גאָלד-בלאָנדע האָר און בלויע אויגען.

— די האָר וועט מען אָפּפאַרבען אויף טונקעל, — האָט דער ציגיינער זיך דערידירט, — בלוי-אויגיגע געסונען זיך צווישען אונזעריגע אויך.

זיי האָבען בעשלאָסען אויסצולערנען די מיידלעך די פערשידענע מאַגישע קונצען און קאַרטען-לייגערייַ.

די לעהרע מוז זיך באַלד אָנהויבען, — האָט זיך אָנגערופען איין ציגיינער. — אַלערערשט מוז מען זיי אָבפאַרבען די האָר און די הויט.

די פרויען האָבען אַרייַנגעברענגט צו שלעפען די צוויי מיידלעך. ניגאָן האָט זיך פערטיידיגט מיט אַלע כוחות. האַנגא איז געווען שטאַרק נידערגעשלאָגען, אזוי, ווי זי וואָלט מסכים געווען מיט איהר פינסטערן גורל. איינע פון די פרויען האָט אויפגעעפענט די טיר פון א פינסטער, ליידיג-צימער.

— דאָס איז דאָס לעהר-צימער, — האָט איינער פון די ציגיינער אויסגעשטאַרט א פּאָר אויגען אויף האַנגא'ס קלאַסישען קערפּער.

— איזא, נעם דאָס מיידעל אין דיין קעלער אַרייַן און טו איהר אָן א קורץ קלייַדעל. אין לאַנגען קלייַד וועט זי זיך נישט אויסלערנען די טאָנץ מיט די מעסערס. גיב איהר אויך א גאַרסעט. זי זאָל זיין אזוי אָנגעשנירן, ווי א ציגיינערין.

האַנגא האָט אינגאַנצען א ציטער געטון.

— איך וויל נישט, — האָט זי אויסגערופען, — ניין, ניין, הרג'עט מיך בעסער, אָבער איך וועל קיינמאָל נישט פערבלייבען קיין כשוף-מאַכערין!

(פאָרטזעצונג קומט.)

Dr. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
צעגיעלניאַנא 25
טעלעפאָן 126-87
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2, און פון 6—9 אָוועגד.
בעזונדער „אַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. Adam Bender
נאָרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 114-75
ספּעצ. אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

Dr. med B. DONCHIN
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אויגען-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאָווער 90, טעל. 221-72
נעמט אָן פון 10—1 און 4 — 7.30

Dr. HERSZFINKEL
Zawadzka 15, tel. 111-87
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.

Dr. Niewiażski
ספּעציאַליסט
פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוועכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אַנדזשעיא 5 טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8.10—1 3—5 9

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 170.37
נעמט אָן פון 11—2 און פון 7—4 אָן. — געוועזענער אַסיסטענט ביי מיסטער מאַלען (היינער-אויג אַנשטאַלט אין לאָנדאָן). — ספּעציאַליסט צו בעזייטיגען הונערי אויגען און האָרנהויט, ווי אַריינגעוואַקסענע נעגל אָהנע שמערצען.

סטאַרשי כירורגישער פעלדשער
י. סענדער
פאַמאַרסקאַ 14, טעל. 62-83
פראָנט 2-טער שטאָק,
וועלכער האָט פּראַקטיצירט אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל 14 יאָהר, נעמט אָן אַלע אַרט קראַנקע צו יעדע צייט

נ. זינגער רעכטס-קאַנסולענט
זאַכאַדניא 36, טעלעפאָן 108-47
צוריקגעקעהרט

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 פר. 1 שט.

כלאַנג-פילם-טעאַטער „MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178
היינט און טעגליך!
צום ערעפנונג פון ווינטער-סעזאָן
גרויסע פּרעמיערע פון 100% קלאַנג- און געזאַנג-פילם
„דער זינגענדער לץ"
אין די הויפּט-ראָל: דער אָבגאָט פון המון אויף ביידע פאָלוסען
AL. JOSLON
אנפאַנג אין די וואָכען-טעג 5.30, 7.30 און 9.15
שבת, זונטאָג און חגאות 3.30
אויסערן-פּראָגראַם
רעוועלאַציע-קלאַנג-צוגאַבע
דער נאָהנטסטער פּראָגראַם:
„דער פערשאָלטענער טייך"

Dr. med. E. Reicher
ספּעציאַל אַרצט
פאַר הויט אין ווענעריש קראַנקהייטען
דיאַטעטיק-פּאַהאַנדלונג אין פלעקסאַראַ-פּראַפּיע
מריה אין 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע בריזען אין 6—9 אָוועגד. זונטאָג פון 9—1 מיטאָג.

Dr. A. Mazur
הוסכאַדניא 65, — טעל. 166-01
נעמט אָן פון 10—2.30 און 4—6 אָוועגד.

Dr. H. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט- און ווענעריש קראַנקהייטען
און קינדער-קראַנקהייטען
נאָרמאַלוויטשאַ 9, טעל. 128-08
נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוועגד
אַספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

בשורה טובה פאַר סוחרים און פאַבריקאַנטען.
פּראָטעסטירטע וועקסלען מיט אָפּגעפאַלענע זשירעס (פערשפּעטיגטע) ווערען ערלעדיגט און בעקומען איהרע פולע רעכט (לויטן אַרטיקעל 72) אויב איהר ווילט נישט פערלירען. רען דאָס געלד, קומט צו דעם רעכט-קאַנסולענט-ביורא
„VESTA" צעניעלניאַנא 43
דאָרט קענט איהר אייער געלד אָפּראַטעווען.
קומט און איבערצייגט אייך!
קלויזולעס בעקומט איהר אין פערלויף פון 24 שעה

געגעבן שווייס פון פיס
און אָדטשיטקעס נוצט נאָר פּראָשצק און פלאַסטער „ראַדיקאַל". פרייז נאָר 30 גראָשען, אויך פלין „ראַדיקאַל" וואַשט אָב שמוץ און פלעקען פון אַלע קאָלירטע שיך, פרייז 50 גראָשען א פלעשעל, אויך פלין „ראַדיקאַל" צו וואַנצען פרייז פון א פלעשעל 100 גראָם 50 גראָשען. יהט אייך פאַר מינדערווערטיגע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען נישט קיין נוצען נאָר שאָדען בלויז די פיס. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער ווינער, פּיעטריקאָווער 10 №

בוכהאַלטעריע איינפאַכע און דאָפּעלטע (איטאַליענישע און אַמעריקאַנישע)
ווי אויך מאַשין-שרייבען און רעכענען לערן איך אויס גרינדליך פאַר 30 זל. בלויז מאַשין-שרייבען 10 זל. קילינסקיעגאַ 50 (פריהער צעגעלניאַנא 55) קווער אָפיצינע 1-טער שטאָק.
מיר ערטיילען אויך קאָרעספּאָנדענץ, האַנדעלס-אַריטמעטיק און סטענאָגראַפיע.

ווילנער ספרים-סקלאַד | **פערקויף פון שול-ביכער אין אַלע שפּראַכען** | **ספרים סקלאַד וווסכאָדניא 34 פראַנט געשעפט** | **פערקויף פון שרייב מאַטעריאַל** | **פערטרעטונג פון קאַלאַמייער ט ל ת י ם.**

מחזורים 25 פּראַצענט ביליגער!!!
דערמיט מעלדען מיר, אַז דער ספרים-סקלאַד „מסורה" איז איבערגעטראָגען אויף וווסכאָדניא 34. פראַנט געשעפט ווי אויך איינגאַנג דורכ'ן טויער. צו בעקומען אַלע אַרט ספרים און לעהר-ביכער ספּעציעלער אויסוואַהל פון מחזורים, אויך די וועלט בערימטע ווילנער רב פּיינים מחזורים, אויך מיט פּוילישע איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, פּסוקים, משניות, מדרשים, סדורים, טלתים, גאַרטלען, קאַפּאָטען, ציצית, מזוזות, צום נייעם שול-סעזאָן פערקויף פון אַלערליי שול-ביכער אויך שרייב-מאַטעריאַל, אַזוי אַז דאָס חדר יונגעל קאָן זיך אַלעס אויס'ן אָרט איינאָרדענען צו רעיעלע פּרייזען. מיר האָבען געפּועל'ט ביי די ווילנער ספרים פערלאַגען גרויסע הנחות ספּעציעל פאַר קינדער גמרות פאַר חדרים פון פירמע ראַזענקראַנץ, שרימטזעצער צו ביליגע פּרייזען, אַזוי אַז דאָס אָרימע קינד וועט קויפען א ליכטיגע, ריינע, פּינקטליכע ווילנער גמרא צום פּרייז פון א וואַרשאָווער גמרא. געדענקט דעם אַדרעס: וווסכאָדניא 34, פראַנט געשעפט אָדער דורכ'ן טויער.

POBADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראַלאַנישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-מאַכונגס-מאַסעזש
טעגיג פון 8 א זייגער פריה ביז 9 אָוועגד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זלאָטעס

לעזט!
אַכטונג! אַכטונג!
קאַנסורענץ-פרייזען!
עדי צו ערמעגליכן די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעק מען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע, זענען די פּריי זען אין מיין פאָטאָגראַפישן אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי
12 שטיק („Express pictures") זל. 2
6 . פאַסט-פאַטאָגראַפיעס . 2
6 . פאַסט- . ברוין . 6
6 . . . אויף זייד . 8
אַכטונג צו א ½ טוץ זיידענע פאַסט-פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַכטונג
אַן'אַריגינעלען פאַרטרעט בחנם!!
ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פאַרטרעטען אין ראַה-מען און אויך א פערקויף פון ראַהמען
קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אַכטונג
„PARISIEN"
קונסט-אַנשטאַלט
פראַנציסקאַנער 30.

מעבאַנישע שלאַסעריי און ווייסעריי
J. Reder, Łódź
Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)
כ'נעם אָן פערשידענע שלאַסעריי-אַרבייט און אויטאָגענישע שווייסונגען אונטער גאַראַנטיע.
פּריוואַט-וואוינונג גדאַנסקאַ 20, וו. 17.

אַכטונג, פאַליסען-בעזיצער
— פון דער אַמעריקאַנער — פערזיכערונגס-געזעלשאַפט
Equitable
מיטער אַנדרעו דיממאַר, דער פאָרשטעהער און בעפעלמעכטיגער פון דער אַמעריקאַנער פירמע —
Dollar Claims Company Inc.
איז געקומען קיין לאָדז און וועט אָנגעהמען פערזאָנען, וועלכע בעזיצען פאַליסען פון דער גזעלשאַפט „Equitable", און זיי ווילען בעקומען פאַר די פאַליסען געלד. די פעראינטערעסירטע ווילען אויסגענומען ווערען אין „גראַנד-האָטעל" (אָנפרעגען זיך ביים פּאָרטיער) היינט דאָנערשטאָג, ד. 11. מאָרגען פרייטאָג, ד. 12., שבת, ד. 13. און זונטאָג, ד. 14. ד. ה. פון 12—1 מיטאָג און 5—6 פאַרנאַכט.
Dollar Claims Company Inc.
גיט אַרויס הלואות אויף פאַליסען.
נאָכדעם ווי מיסטער דיממאַר וועט אָפּפאָהרען פון לאָדז דאַרפען זיך די פעראינטערעסירטע וועגען די דערמאָהנטע ענינים ווענדען שריפטליך נאָך געלד צו דער אַמעריקאַנישער אַסעקוראַציע-געזעלשאַפט „עקוויטעבל", לויט'ן אַדרעס:
Dollar Claims Company Inc.
527 Fifth avenue New-Jork City, U.S.A.

א פליסיר - מאַשין
אין גוטען צושטאַנד ווערט געזוכט צו קויפען. צו ערמאָהרען אין אַדמיניסטראַציע פון „ל. ט."

וועגען אויסלאַנד-פעסער און וויזעס
אינפאָרמירט און שרייבט דאָס ביורא „ארגוס", זאַכאַדניא 36.

צנים פחים בדרך עקש, שומר נפשו ירחק מהם.
תקעו בחדש שופר, בכסה ליום חגנו. כי חוק לישראל הוא משפט:
איבער דעם זאָלסטו גלייך קומען אין דעם בעוואוסטען רעכטסקאַנסולענטן-ביורא
מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
(זאַכאַדניא 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, גע-וויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַזוזו-לעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, ווענען דירות אין אורזשאָנד ראַזיעמטשי. ווי אויך איבער-זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעמ: קלאַזוזלעסאַר' זאַבעזפּיעטשע-ניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט
במשך 24 שעה.
מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

וויכטיג פאַר דאַמען!
פאַר נאָר 50 זל. מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבער-אַרבייטע איך אויף גענצליך נײַ. געדענקט די אַדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
בעמערק.: נײַ היטען די לעצטע נייהייטן אין פּאַנער אויספּערטיגונג 50 פּראָצ. ביליגער.
„TOLA"

אַנאַמענטס-פּרייז: [illegible]
אַנאָנסען-פּרייז: [illegible]

Redaktor-wydawca H. Hamburski
Wydawca: H. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 14.